

Lesekontroll for hebraisk tekstpensum i HEB 101

Transkripsjon og interlineær oversettelse ved Helge K. Fauskanger

(helge.fauskanger@nor.uib.no; vennligst rapporter feil som oppdages i dette dokumentet)

Prinsipper for transkripsjon:

Trykksterke vokaler står i **fet** skrift.

"Plene" skrevne vokaler (de som antydes med en egen bokstav allerede i konsonantteksten) er skrevet med circumfleks over: *â*, *ê* osv. (Det vil si, for det som burde vært *æ* med circumfleks fant jeg ikke noe nærmere i tegnsettet enn *é*!) Enkelte distinksjoner blir borte i norsk transkripsjon, som når ordene נֶלֶ "ikke" og לֵל "til/for ham" her begge staves *lô*.

Lange vokaler som *ikke* er antydnet i konsonantteksten har en strek over seg, f.eks. *ā* (for *qāmeš magnum* når den ikke står sammen med `alæf eller he). Tegnet *ā* (som alltid er en kort vokal) står for *qāmeš haṭuf*, identisk i form med *qāmeš magnum*.

Ultrakorte mumlevokaler står i opphøyd skrift, som i preposisjonen *b^e* "i, på". Rosemarie Köhn markerer dem med et "liggende møne" isteden (s. 21 i hennes *Hebraisk grammatikk*).

I noen tilfeller er det uvisst om *š^ewa* skal uttales eller være stum. Det gjelder spesielt når den forekommer i stavelsen etter *û-* som en variant av konjunksjonen "og, men". Köhn kommenterer at vokalen "er muligens blitt oppfattet som kort i denne posisjon" (s. 40), og derfor "leses ikke etterfølgende" *š^ewa* "i alle lesetradisjoner". I disse tvilstilfellene er *š^ewa* her transkribert i *parentes*, for eksempel Genesis 1:22: *ûr^(e)bû*. Hvis man velger å uttale *š^ewa*, skal U-vokalen foran være *lang*; hvis man lar *š^ewa* være stum, skal vokalen foran uttales *kort*.

Siden *û-* her er plene skrevet (med ם), og likevel kan oppfattes som kort, er Köhn egentlig for kategorisk når hun annetsteds påstår at "plene skrevne vokaler er *alltid lange*" (s. 23). I tekstene under er det også eksempler på at kort *a* (uttrykt med vokaltegnet *paṭaḥ*) er plene skrevet og derfor må transkribes *â*. Slike tilfeller er her kommentert i noter (f.eks. Genesis 2:19 og 3:13). Men ellers kan man gå ut fra at plene skrevne vokaler, her markert med circumfleks, er *lange*.

Tegnet ׃ gjengir strupelyden *v* ('*ayin*). Tegnet ׀ står for *ʔ*, `alæf (der den ikke er vokalbokstav, men faktisk uttrykker glottalstopp). Noen ord, så som *wayyar`* "og (han) så" eller *wā`ābī`* "og han fikk til å komme" har en stum `alæf til slutt som bare henger igjen i skriftbildet (jf. Köhn, s. 39).

For ׃ (*yod*) brukes her bokstaven *y* (som i engelsk *you*, altså norsk *j*). Men tegnet ׃ inngår også i plene skrevet *ê* og *î*.

Begadkefater (bokstavene כ, ג, ד, ז, פ, ת) er i transkripsjonen understreket når de forekommer uten dageš (så *b*, *p* og *k* uttales henholdsvis *v*, *f* og *ach-Laut* – og skriften forutsetter egentlig at *d*, *g*, *t* også er frikativer, selv om de ikke lenger skilles fra plosiv *d*, *g*, *t* i moderne israelsk uttale). Konsonanter med *dageš forte* er transkribert som dobbeltkonsonanter. Men *dageš forte conjunctivum*, som kan forekomme i første konsonant i et ord for å knytte det nærmere til det foregående (som i *lî* i Exodus 20:25) er ikke markert i transkripsjonen. Se Köhn, s. 24.

Bokstaven *t* står for *ṭ* (*tet*), mens *q* gjengir *qof*, altså emfatisk *t* og *k*. Tegnet *ḥ* gjengir *ḥet* (*ḥ*) og kan uttales som tysk *ach-Laut*. Det vanlige i vitenskapelige verker er ellers å transkribere *ḥ* som *h* med en prikk under bokstaven, men dette symbolet finnes ikke i det tegnsettet som her er tilgjengelig.

Tegnet *š* gjengir *šadé* (*š*) og kan uttales "ts". Bokstaven *š* har to uttaler, som skilles fra hverandre med et diakritisk tegn: Der det står en prikk over til høyre, kalles bokstaven *šīn* (*šīn*), her transkribert med *š* (uttales *sj*). Der det står en prikk over til venstre for *š*, kalles bokstaven *sin* og uttales som en vanlig *s*, men dette er her transkribert *ś* for å markere forskjellen på denne bokstaven og *samæk* (*š*), som simpelthen er transkribert *s*. Men det later ikke til å være noen uttaleforskjell på *ś* og *s*, tross forskjellen i hebraisk stavemåte.

Bruken av store bokstaver følger norsk tradisjon (det er ingen forskjell på store og små bokstaver på hebraisk). Skilletegn (komma, kolon, semikolon, punktum, spørsmålstejn) er satt inn i henhold til det som virker mest nyttig på norsk. Det er ikke noe 1:1-forhold med tilsvarende skilletegn i den hebraiske teksten (der finnes bl.a. ikke noe spørsmålstejn). Det kolon-lignende tegnet som avslutter hvert vers (:), den såkalte *sof pasûq*, kan nesten alltid gjengis med vårt punktum. Det hender likevel at setningen etter våre begreper fortsetter inn i neste vers, og da er : gjengitt med en tankestrek her (Genesis 1:17, 22:16; Exodus 20:5, Jeremia 1:1, 2:23; Salme 8:4, 8).

Ved consecutiv-former er den norske oversettelsen av verbet satt i *kursiv*.

Imperfektum, unntatt consecutiv-former, er oversatt i presens eller futurum for å markere formen som sådan (f.eks. *ya^alæ* = "kommer opp", Genesis 2:6), men formens egentlige funksjon må selvsagt tolkes ut fra den hebraiske sammenhengen (sammenlign vår note til Exodus 19:19). Hebraisk *perfektum* må også noen ganger gjengis med norsk presens heller enn en eller annen fortidsform (f.eks. *ʾāhābtā* "du elsker", Genesis 22:2; sammenlign Köhn, s. 100, punkt b). Se også vår note til Exodus 20:25.

Der hvor det grammatiske kjønn til pronomener og demonstrativer ikke kommer fram i norsk oversettelse, er *hunkjønn* her markert med enn opphøyd *f*, for eksempel *den^f* i Genesis 2:15 (viser tilbake på ordet for "hage", som er *hunkjønn* på hebraisk). Noen ganger faller selvsagt grammatisk og biologisk kjønn sammen, som når *zōt* "denne^f" i Genesis 2:23 betyr "denne kvinnen" (om Eva), men i 3:13 har *zōt* abstrakt referanse i setningen "hva er dette du har gjort?" (gjengitt "denne^f" i vår interlineære oversettelse).

Noen stedsnavn inkluderer den hebraiske bestemte artikkelen. Dette er i den interlineære oversettelsen angitt med et "the" (i hermetegn) foran navnet (Genesis 2:11 og 12:8, 9).

Det henvises i notene til tre norske bibeloversettelser:

- * *NO* (Bibelselskapets oversettelse av 1978, revidert 1985: den vanlige norske kirkebibelen)
- * *NB* (Norsk Bibel, 1988, som i stor grad støtter seg på Bibelselskapets 1930-utgave)
- * *NV* (Ny Verden-oversettelsen, 1996, den norske versjonen av Jehovas vitners bibelutgave)

Forkortelsen BHS står for *Biblia Hebraica Stuttgartensia*; BDB er Brown-Driver-Briggs' hebraiske ordbok.

GENESIS, KAPITTEL 1 (BHS s. 1-2)

1 B^crêšîṭ bārâ ᵀlohîm `ēṭ haššāmayim w^cēṭ hā`āræš.
I begynnelse skapte Gud (obj.) himlene og (obj.) jorden.

[Merk at "himmel" er grammatisk flertall på hebraisk, akkurat som ordet for "vann" i vers 2.]

2 W^chā`āræš hāy^cṭâ ṭohû wābōhû, w^chōšæk `al-p^cnê ṭ^chôm,
Og jorden var [et] øde og tomhet, og mørke [var] på ansikt dyp[ets],

w^crûah ᵀlohîm m^crahæpæṭ `al-p^cnê hammāyim.
og ånd Gud[s] [var] svevende på ansikt vannene[s].

["Ansikt" brukes her for "overflate". Hāy^cṭâ er egentlig sterkere enn "var". Les "viste seg å være"??]

3 Wayyômær ᵀlohîm: Y^chî `ôr, way^chî`ôr.
Og sa Gud: La bli lys, og ble lys.

4 Wayyar ᵀlohîm `æt-hā`ôr kî-ṭōb, wayyabdēl ᵀlohîm bēn hā`ôr
Og så Gud (obj.) lyset at [det var] godt, og skilte Gud mellom lyset

ûbēn hāhōšæk.
og mellom mørket.

5 Wayyiqrâ ᵀlohîm lā`ôr yôm, w^clahōšæk qārâ lāylâ; way^chî`æræb,
Og kalte Gud til lyset dag, og til mørket kalte han natt; og ble kveld,

way^chî-boqær, yôm `æhād.
og ble morgen, dag én.

6 Wayyômær ᵀlohîm: Y^chî rāqîa' b^cṭōk hammāyim, wîhî mabdîl
Og sa Gud: La bli hvelving i midte vannene[s], og la den bli skillende

bēn mayim lāmāyim.
mellom vann til vannene [= mellom vann og (annet) vann].

7 Wayya`as ᵀlohîm `æt-hārāqîa' wayyabdēl bēn hammayim `aşær mittaḥat
Og gjorde Gud (obj.) hvelvingen og skilte mellom vannene som [var] fra under

lārāqîa' ûbēn hammayim `aşær mē`al lārāqîa'; wayhî-kēn.
til hvelvingen og mellom vannene som [var] fra over til hvelvingen; og det ble slik.

[Preposisjonen "til" i "til hvelvingen" kan virke overflødig, men sammenlign norsk "ovenfor" = ovenfor.]

8 Wayyiqrâ ᵀlohîm lārāqîa' šāmāyim; way^chî`æræb, way^chî-boqær, yôm šēnî.
Og kalte Gud til hvelvingen himler; og ble kveld, og ble morgen, dag andre.

9 Wayyômær ᵀlohîm: Yiqqāwû hammayim mittaḥat haššāmayim `æl-māqôm
Og sa Gud: La samles vannene fra under himlene til sted

`æhād, w^cṭērā`æ hayyabbāšâ; way^chî-kēn.
ett, og la sees det tørre landet; og det ble slik.

10 Wayyiqrâ ᵀlohîm layyabbāšâ `æræš, ûl^(e)miqwê hammayim qārâ
Og kalte Gud til det tørre landet jord, og til samling vannene[s] kalte han

yammîm, wayyar`^Ælohîm kî-ṭôḅ.
hav (pl.), og så Gud at [det var] godt.

11 Wayyômær`^Ælohîm: Tadšê hâ`āræš dæšæ, `ēšæḅ mazrîa` zæra`,
Og sa Gud: La spire fram jorden gress, urt[er] frøende frø,

`ēš p^ērî `osæ p^ērî l^ēmînô, `šær zar`ô-ḅô `al-hâ`āræš;
tre frukt[s] gjørende frukt til sitt slag, som dets frø [er] i den på jorden;
[= frukttre, -trær] [/lagende]

way^ēhî-kēn.
og ble slik.

[Verbet tadšê, her oversatt "la spire fram", betyr nok egentlig "la frembringe gress", og objektet dæšæ = gress kommer fra den samme roten. Sammenlign mazrîa`zæra` "frambringende frø", der partisippet kommer fra samme rot som det følgende substantivet. – Her brukes ordene for "urt, plante" og "tre" tilsynelatende kollektivt, om trær og planter generelt, selv om de er grammatisk entall. Så også i neste vers.]

12 Wattôšæ hâ`āræš dæšæ, `ēšæḅ mazrîa` zæra` l^ēmînēhû, w^ē`ēš `osæ p^ērî
Og lot utgå jorden gress, urt frøende frø til sitt slag, og tre gjørende frukt

`šær zar`ô-ḅô l^ēmînēhû, wayyar`^Ælohîm kî-ṭôḅ.
som dets frø [er] i den til sitt slag, og så Gud at [det var] godt.

13 Wayhî-`æræḅ, wayhî-ḅoqær, yôm š^ēlîšî.
Og ble kveld, og ble morgen, dag tredje.

14 Wayyômær`^Ælohîm: Y^ēhî m^ēoroṭ birqîa` haššāmayim l^ēhabḏîl
Og sa Gud: La bli lyskilder på hvelving himlene[s] til å skille

bên hayyôm ûḅên hallāylâ, w^ēhāyû l^ēotoṭ ûl^(ē)mô`^aḏîm
mellom dagen og mellom natten, og de skal bli til tegn [pl.] og til [å avmerke] (fest)tider

ûl^(ē)yāmîm w^ēšānîm.
og til [å avmerke] dager og år.

15 W^ēhāyû lim`oroṭ birqîa` haššāmayim l^ēhā`îr `al-hâ`āræš; wayhî-kēn.
Og de skal bli til lyskilder på hvelving himlene[s] for å lyse over jorden; og det ble slik.

16 Wayya`as`^Ælohîm `æt-š^ēnê hamm^ēoroṭ hagg^ēḏolîm, `æt-ḥammā`ôr haggāḏol
Og gjorde Gud (obj.) [de] to lyskildene de store, (obj.) lyskilden den store

l^ēmæššælat hayyôm, w^ēæt-ḥammā`ôr haqqaṭon l^ēmæššælat hallaylâ,
til herredømme [om] dagen, og (obj.) lyskilden den lille til herredømme [om] natten,

w^ēēt hakkôkâḅîm.
og (obj.) stjernene.

17 Wayyittēn`otām`^Ælohîm birqîa` haššāmayim l^ēhā`îr `al-hâ`āræš –
Og satte dem Gud på hvelving himlene[s] for å lyse på jorden –

18 w^ēlimšol bayyôm ûḅallaylâ ûl^āhabḏîl bên hâ`ôr ûḅên haḥošæk,
og for å herske om dagen og om natten og for å skille mellom lyset og mellom mørket,

wayyar`^Ælohîm kî-ṭôḅ.
og så Gud at [det var] godt.

19 Way^{hî}-‘æ̀ræ̀b, way^{hî}-boqær, yôm r^{bî}‘î.

Og ble kveld, og ble morgen, dag fjerde.

20 Wayyômær^{‘E}lohîm: Yišr^{‘šû} hammayim šæræš næpæš hayyâ,
Og sa Gud: La myldre [fram] vannene mylder [av] vesen[er] levende,

w^{‘ôp} y^{‘opēp} ‘al-hâ`āræš, ‘al-p^{‘nê} r^{‘qîa}‘ haššāmāyim.
og fugl[er] la fly over jorden, på ansikt [av] hvelving himlene[s].
[= "henover himmelhvelvingen" e.l.]

21 Wayyibrâ^{‘E}lohîm `æt-hattannînim hagg^{‘dolîm}, w^{‘ēt} kâl-næpæš haḥayyâ
Og skapte Gud (obj.) sjøuhyrene de store, og (obj.) hvert vesen det levende

hāromæšæt, ‘šær šār^{‘šû} hammayim l^{‘mînēhæm}, w^{‘ēt}
det krypende, som lot myldre [fram] vannene til deres slag, og (obj.)

kâl-‘ôp kânāp l^{‘mînēhû}, wayyar^{‘E}lohîm kî-ṭôb.
hver fugl vinge[t] til sitt slag, og så Gud at [det var] godt.

22 Waybāræk `otām^{‘E}lohîm lêmor: P^{‘rû} ûr^(e)ḥû ûmil`û
Og velsignet dem Gud ved å si: Vær fruktbare og bli mange og fyll

`æt-hammayim bayyammîm, w^{‘hâ}‘ôp yiræb bā`āræš.
(obj.) vannene i havene, og fuglearten la bli tallrik på jorden.

23 Way^{hî}-‘æ̀ræ̀b, way^{hî}-boqær, yôm h^amîšî.

Og ble kveld, og ble morgen, dag femte.

24 Wayyômær^{‘E}lohîm: Tôšê hâ`āræš næpæš hayyâ l^{‘mînāh}, b^{‘hēmâ}
Og sa Gud: La utgå jorden vesen[er] levende til sitt^f slag, fe

wāræmæs w^{‘haytô}-`æreš l^{‘mînāh}; way^{‘hî}-kēn.
og kryp og villdyr jord[ens] til sitt^f slag; og ble slik.

25 Wayya`as^{‘E}lohîm `æt-hayyat hâ`āræš l^{‘mînāh} w^{‘æt}-habb^{‘hēmâ}
Og gjorde Gud (obj.) villdyr jorden[s] til sitt^f slag og (obj.) feet

l^{‘mînāh} w^{‘ēt} kâl-ræmæs hâ^aḏāmâ l^{‘mînēhû}, wayyar^{‘E}lohîm kî-ṭôb.
til sitt^f slag og (obj.) alt kryp marken[s] til sitt slag, og så Gud at [det var] godt.
[/bakken(s)]

26 Wayyômær^{‘E}lohîm: Na^{‘asæ} `ādām b^{‘šalmēnû}, kidmûtēnû, w^{‘yirdû}
Og sa Gud: La oss gjøre menneske[r] i vårt bilde, lik vår likhet, og la dem råde

bidgat hayyām ûb^{‘ôp} haššāmāyim ûbabb^{‘hēmâ} ûb^{‘kâl}-hâ`āræš ûb^{‘kâl}-hāræmæs
i fisk havet[s] og i fugl himlene[s] og i feet og i hele jorden og i alt krypet

hāromæs ‘al-hâ`āræš.
det krypende på jorden. [Merk at hebraisk sier "råde i" der norsk har "råde over"!]

27 Wayyibrâ^{‘E}lohîm `æt-hâ`ādām b^{‘šalmô}, b^{‘sælæm} ‘Elohîm bārâ `otô,
Og skapte Gud (obj.) mennesket i sitt bilde, i bilde Gud[s] skapte han det,

zākār ûn^(e)qēbâ bārâ `otām.
hann og hunn skapte han dem.

28 Waybāræk ṽotām ṽ^Ælohîm, wayyômær lāhæm ṽ^Ælohîm: P^erû ûr^(e)bû
Og velsignet dem Gud, og sa til dem Gud: Vær fruktbare og bli mange

ûmil^u ṽæt-hā`āræš w^ekibšuhā, ûr^(e)dû bidgat hayyām ûb^(e)·ôp haššāmayim
 og fyll (obj.) jorden og undertving den^f, og råd i fisk havet[s] og i fugl himlene[s]

ûb^ekâl-hayyâ hāromæšæt `al-hā`āræš.
 og i hele villdyr[arten] den krypende på jorden.

29 Wayyômær ṽ^Ælohîm: Hinnê naṭattî lākæm ṽæt-kâl-`ēsæb zorēa` zæra`
Og sa Gud: Se! jeg har gitt til dere (obj.) hver urt frøende frø
 [/ jeg gir hermed]

ṽ^ašær `al-p^enê kâl-hā`āræš w^eæt-kâl-hā`ēs ṽ^ašær-bô p^erî-`ēs zorēa` zāra`;
 som [er] på ansikt hele jorden[s] og (obj.) hele tre[arten] som på den [er] frukt tre[s] frøende frø;

lākæm yihyæ l^eāk^lâ.
 til dere vil det være til føde.

30 Ūl^(e)kâl-hayyat hā`āræš ūl^(e)kâl-`ôp haššāmayim ūl^(e)kol rômēs
 Og til hele villdyr[arten] jorden[s] og til hele fugl[arten] himlene[s] og til hver krypende [ting]

`al-hā`āræš ṽ^ašær-bô næpæš hayyâ ṽæt-kâl-yæræq `ēsæb
 på jorden som i den [er] vesen levende [gir jeg] (obj.) hver grønn urt
 [= "som har i seg liv som et vesen"?!]

l^eāk^lâ; way^ehî-kēn.
 til føde; og ble slik.

31 Wayyar ṽ^Ælohîm ṽæt-kâl-ṽ^ašær `āsâ, w^ehinnê-ṭôb m^eod;
Og så Gud (obj.) alt som han hadde gjort, og se! [det var] godt mye;

wayhî-`æræb, wayhî-boqær, yôm haššiššî.
 og ble kveld, og ble morgen, dag den sjette.

[Dyrenavnene over er nok helst kollektiver. På norsk kan vi gjengi b^ehēmâ med "fe". Ordene for "fisk", "villdyr", "fugl" og "kryp" er på lignende vis kollektiver som viser til hele "arter" heller enn enkeltindivider. Sånn sett betyr f.eks. kâl-`ôp "hele fuglearten = alle fugler" heller enn "hver fugl". Kâl-ræmæs i vers 15 kan vi korrekt gjengi "alt kryp". De andre kombinasjonene med kâl "alt" pluss dyrenavn bør helst forstås på samme måte, selv om vi på norsk ofte mangler et kollektivt navn for dyrene det gjelder, og må skrive om med flertall: f.eks. "alle villdyr" selv om kâl-hayyâ (vers 28) egentlig er "hele villdyr(arten)" eller lignende.]

GENESIS, KAPITTEL 2 (BHS s. 2-4)

1 Waykullû haššāmayim w^ehā`āræš w^ekâl-šebā`ām.
Og fullførtes himlene og jorden og hele deres hær[skare].

2 Waykal ṽ^Ælohîm bayyôm hašš^ebî`î m^elaktô ṽ^ašær `āsâ, wayyišbot
Og fullførte Gud på dagen den sjuende sitt verk som han hadde gjort, og han hvilte

bayyôm hašš^ebî`î mikkâl-m^elaktô ṽ^ašær `āsâ.
 på dagen den sjuende fra hele sitt verk som han hadde gjort.

3 Waybārək ^{ʔE}lohîm `æt-yôm hašš^ebî`î wayqaddēš `otô, kî bô šabat
Og velsignet Gud (obj.) dag den sjuende og han helliget den, for på den hvilte han

mikkâl-m^elaktô `šær bārâ ^{ʔE}lohîm la^ašôt.
fra hele sitt verk som skapte Gud for å gjøre/lage [?det].

4 `Ēllâ tōl^edôt haššāmayim w^ehā`āræš b^ehibbār^e`ām, b^eyôm ^ašôt
Disse [er] genealogier himlene[s] og jorden[s] i deres bliving skapt, på dag [for] gjøring

Yahwæ ^{ʔE}lohîm `æræš w^ešāmāyim.
Jahve Gud[s] jord og himmel.

[Dvs.: "Dette er beretningen om himmelen og jorden da de ble skapt, på den dag Jahve Gud gjorde jord og himmel." Flertallsordet tōl^edôt betyr egentlig "avlinger, unnfangelser" og dermed "genealogier". En liste over noens ætlinger kan innledes med ordene 'disse er NNs tōl^edôt'; jf. Genesis 10:1, 25:12, 36:1. Men her, og kanskje i 6:9, later det til at meningen er generalisert til "beretning". – Merk ellers at gudsnavnet Yahwæ her skrives ifølge den sannsynlige egentlige uttalen. Vokaliseringen "Y^ehwâ" eller "Y^ehowâ" i den overleverte teksten er et rent kunstprodukt, selv om den har gitt opphav til uttalen "Jehova". Se Köhns grammatikk s. 46-47.]

5 W^ekol šîah haššādā^e țæræm yihyæ bā`āræš, w^ekāl-`ēsæb
Og enhver busk marken[s] ennå ikke eksisterer på jorden, og enhver urt

haššādā^e țæræm yišmāh, kî lô himfîr Yahwæ ^{ʔE}lohîm
marken[s] ennå ikke spirer, for ikke hadde forårsaket regn Jahve Gud

`al- hā`āræš, w^eādām `ayin la^abod `æt-hā`dāmâ.
på jorden, og menneske var det ikke til å dyrke (obj.) bakken [/molden, jorden].

6 W^eēd ya^alæ min-hā`āræš, w^ehišqâ `æt-kāl-p^enê-hā`dāmâ.
Og tåke kommer opp fra jorden, og den vannet (obj.) hele ansikt bakken[s].
[/kilde? væte?]

7 Wayyișær Yahwæ ^{ʔE}lohîm `æt-hā`ādām `āpār min-hā`dāmâ,
Og formet Jahve Gud (obj.) mennesket [av] støv fra bakken,

wayyipah b^eappāw nišmat hayyîm, wayhî hā`ādām l^enæpæš
og han blåste i neseborene hans ånde liv[s], og ble mennesket til vesen

hayyâ. [Om den hebraiske stavingen av endelsen i ordet `appāw, se Köhn s. 58,
levende. punkt 4. Ordet hayyîm "liv" er grammatisk flertall; se Köhn s. 50.]

8 Wayyițta^a Yahwæ ^{ʔE}lohîm gan-b^eĒdæn miqqædæm, wayyāsæm šām
Og plantet Jahve Gud hage i Eden fra øst, og han satte der

`æt-hā`ādām ^ašær yāšār.
(obj.) mennesket som han hadde formet.

9 Wayyașmah Yahwæ ^{ʔE}lohîm min-ha`dāmâ kâl-`eš næhmād
Og lot spire [/vokse] Jahve Gud fra bakken ethvert tre behagelig
[/jorden]

l^emaræ w^etôb l^ema^akâl, w^eēš haḥayyîm b^etôk
mht. utseende og godt til spising, og tre livet[s] i midte

haggān, w^eēš hadda`at tôb wārâ.
hagen[s], og tre[et] [til] kunnskapen [om] godt og ondt.

10 W^cnāhār yošá mē'Ēdæn l^chašqôṭ `æt-haggān, ûmiššām
Og elv [var] utgående fra Eden for å vanne (obj.) hagen, og fra der

yippārēd w^chāyâ l^carbā'â rāšîm.
den deles og ble til fire hoder. [Dvs. "hovedelver"? Eller "øvre elveløp"?.]

11 Šēm hā`æhād Pîšôn; hû` hassobēb `ēt kâl-`æræš
Navn den ene[s] [er] Pisjon; den [er] den omkringgående (obj.) hele land[et]
[/den første(s)]

haH^awîlâ, `šær-šām hazzāhāb.
"the" Havila, som der [er] gullet. [= ...der hvor det er gull.]

12 Ūz^ahab hā`āræš hahî ṭôḅ; šām habb^cdolaḥ w^cæbæn
Og gull landet det[s]^f [er] godt; der [er] bdelliumet og stein
[= og gullet i det landet] [= velduftende harpiks]

haššoḥam. [Se Köhn s. 46 om den hebraiske stavingen av ordet hî "hun, det", her som del av hahî.]
onyksen.

13 W^cšēm-hannāhār haššēnî Gîhôn; hû` hassôbēb `ēt
Og navn elven den andre[s] [er] Gihon; den [er] den omkringgående (obj.)

kâl-`æræš Kûš.
hele land[et] Kusj.

14 W^cšēm hannāhār hašš^clîšî Hiddæqæl; hû` haholēk qidmat
Og navn elven den tredje[s] [er] Hiddekel; den [er] den gående øst for

`Aššûr, w^channāhār hār^cbi'î hû` P^crāt.
Assur, og elven den fjerde den [er] Eufrat.

15 Wayyiqqah Yahwá `^Ælohîm `æt-hā`ādām wayyannahû b^cgan-`Ēdæn
Og tok Jahve Gud (obj.) mennesket og han plasserte ham i hage Eden[s]

l^c`ābdāh ûl^(c)šāmrāh.
for å betjene den^f og for å passe den^f.

16 Wayšaw Yahwá `^Ælohîm 'al-hā`ādām lêmor: Mikkol 'ēš-haggān
Og befalte Jahve Gud på mennesket ved å si: Fra ethvert tre hagen[s]

`ākol tōkēl.
spising spiser du. [Dvs. "...kan du gjerne spise", e.l.]

17 Ūmē`ēš hadda'at ṭôḅ wārā' lô tōkal mimmænnû,
Og/men fra tre[et] [til] kunnskapen [om] godt og ondt ikke du skal spise fra det,

kî b^cyôm `akalkā mimmænnû môt tāmût.
for på dag din spising[s] fra det døing skal du dø. [Dvs. "...skal du visselig dø".]

18 Wayyômær Yahwá `^Ælohîm: Lō-ṭôḅ h^æyôṭ hā`ādām l^cbaddô;
Og sa Jahve Gud: Ikke god [er] væring mennesket[s] for seg selv;

ʿæ^æśæh-lô ʿēzær k^enegdô.
 jeg vil lage henne til ham hjelp som hans motstykke.

[Tegnet mappiq til slutt i ʿæ^æśæh angir at H skal leses som konsonant her: 7 Da må dette være pronomenet "henne", noe som ville foregripe skapelsen av kvinnen i vers 22. Men ifølge noten i BHS mangler mappiq i mange manuskripter, og da blir H bare en vokalbokstav. Vi kan da transkribere ʿæ^æśæ og oversette "jeg vil lage", med "hjelp" som det eneste direkte objektet.]

19 Wayyişær Yahwæ ʿ^Ælohîm min-hā^adāmâ kâl-hayyat haśśādæ,
 Og formet Jahve Gud fra bakken hele villdyr[arten] marken[s],
 [/marken, molden]

w^eēt kâl-ʿôp haśśāmayim, wayyabê ʿæl-hā`ādām lir`ôt
 og (obj.) hele fugl[earthen] himlene[s], og han førte [dem] til mennesket for å se

mâ-yiqrâ-lô, w^ekol ʿaşær yiqrâ-lô hā`ādām
 hva han ville kalle til den [enkelte], og alt som ville kalle til den [enkelte] mennesket

næpæš hayyâ, hû` š^emô.
 et vesen levende, det [skulle være] dets navn.

[= og hva mennesket enn ville kalle et levende vesen, det skulle være dets navn.]

[Merk at den første vokalen i mâ-yiqrâ-lô er en kort A, uttrykt med paṭaḥ, selv om den er plene skrevet med 7.]

20 Wayyiqrâ hā`ādām šēmôt l^ekâl-habb^ehēmâ ûl^(e)ʿôp haśśāmayim
 Og kalte mennesket navn (pl.) til alt feet og til fugl himlene[s]

ûl^(e)kol hayyat haśśādæ, ûl^(e)ʿādām lô-māşâ ʿēzær k^enegdô.
 og til hele villdyr[arten] marken[s], og/men til menneske ikke han fant hjelp som sitt motstykke.

21 Wwayyappēl Yahwæ ʿ^Ælohîm tardēmâ ʿal-hā`ādām, wayyişān
 Og fikk til å falle Jahve Gud dyp søvn på mennesket, og han sov

wayyiqqah ʿahat mişsalʿotāw, wayyisgor bāsār tahtænnâ.
 og Han tok ett^f fra hans ribben, og Han fylte kjøtt under det^f.
 [igjen med] [istedenfor det^f.]

22 Wayyibæn Yahwæ ʿ^Ælohîm ʿæt-haśśēlā ʿaşær-lāqah min-hā`ādām
 Og bygde Jahve Gud (obj.) ribbenet som han hadde tatt fra mennesket

l^eişşâ, waybi`æhā ʿæl-hā`ādām.
 til kvinne, og han førte henne til mennesket.

23 Wayyomær hā`ādām: Zôt happaʿam ʿæşæm mē^aşāmay
 Og sa mennesket: Denne^f [er] [denne] gangen ben fra mine ben
 [/endelig]

ûbāsār mibb^eśārî; l^ezôt yiqqārê işşâ, kî mē`iś luq^âhâ-zôt.
 og kjøtt fra mitt kjøtt; til denne^f vil kalles kvinne, for fra mann ble tatt denne^f.

24 ʿAl-kēn ya^azāb-`iś ʿæt-`ābîw w^eæt-`immô, w^edābaq
 På slik forlater mann (obj.) sin far og (obj.) sin mor, og han skal holde seg
 [= derfor]

b^eištô, w^ehāyû l^ebāsār ʿæhād.
 i [/til] sin kvinne/kone, og de skal bli til kjød ett.

25 Wayyihyû š^enêhæm ʿarūmmîm, hā`ādām w^eištô, w^elô
 Og var de to nakne, mennesket og hans kvinne/kone, og [/men] ikke

yitbošāšû.
de skammer seg.

GENESIS, KAPITTEL 3 (BHS s. 4-5)

1 W^ehannāhāš hāyā ‘ārûm mikkol hayyat hasšādæ `šær ‘āsā
Og/men slangen var listig fra hele villdyr[arten] marken[s] som hadde gjort

Yahwæ `^Elohîm, wayyômær `æl-hā`iššā: `Ap kî -`āmar `^Elohîm lô
Jahve Gud, og den/han sa til kvinnen: Mon virkelig at har sagt Gud ikke

tôk^elû mikkol ‘eš haggān?
dere skal spise fra hvert tre hagen[s]?

2 Wattômær hā`iššā `æl-hannāhāš: Mipp^erî ‘eš-haggān nôkēl.
Og sa kvinnen til slangen: Fra frukt tre [trær] hagen[s] vi spiser.

3 Ūmipp^erî hā`eš `šær b^etôk-haggān `āmar `^Elohîm: Lô
Og/men [om å spise] fra frukt treet[s] som [er] i midte hagen[s] har sagt Gud: Ikke

tôk^elû mimmænnû w^elô tig^e‘û bô, pæn- t^emutûn.
dere skal spise fra den og ikke dere skal røre i [ved] den, så ikke dere vil dø.

4 Wayyômær hannāhāš `æl-hā`iššā: Lô-môt t^emutûn.
Og sa slangen til kvinnen: Ikke døing vil dere dø.

5 Kî yodēa‘ `^Elohîm kî b^eyôm `akālkæm mimmænnû, w^enipq^ehû
For vitende [er] Gud at på dag deres spising[s] fra den, så vil åpnes

‘ênêkæm, wihyîtæm k^Elohîm yod^e‘ê tōb wārā‘.
deres øyne, og dere vil bli lik Gud kjennende godt og ondt.

6 Wattēræ hā`iššā kî tōb hā`eš l^ema`kāl w^ekî ta^awā- hû`
Og så kvinnen at godt [var] treet til føde og at ønske[lig var] det

lā`ênayim w^enehmād hā`eš l^ehaškîl, wattiqqah mippiryô wattôkal,
for øynene og ønskerdig treet til å gjøre vis, og hun tok fra dets frukt og hun spiste,

wattittēn gam-l^e‘išāh ‘immāh wayyôkal.
og hun gav også til sin^f mann med henne og han spiste.

7 Wattippāqahâ ‘ênê š^enêhæm wayyēd^e‘û kî ‘êrummim hēm,
Og ble åpnet øyne de to[s] og de visste at nakne [var] de,

wayyitp^erû ‘^alê t^e‘ênâ wayya‘^asû lāhæm h^agorot.
og de sydde [sammen] løvblader [av] fikentre og de gjorde til seg lendekleder.

8 Wayyišm^e‘û `æt-qôl Yahwæ `^Elohîm mithallēk baggān l^erūah hayyôm,
Og de hørte (obj.) røst Jahve Gud[s] vandrende i hagen til vind dagen[s],

wayyithabbê hā`ādām w^eištô mipp^enê Yahwæ `^Elohîm
og skjulte seg mennesket og hans kvinne/kone fra ansikt Jahve Gud[s]

b^otōk 'ēš haggān.
i midte tre [= trær] hagen[s].

9 Wayyiqrā Yahwā^ʔlohîm `æl-hā`ādām wayyômær lô: `Ayyækkâ?
Og kalte Jahve Gud til mennesket og han sa til ham: Hvor [er] du?

10 Wayyômær: `Æt-qolkā šāma'tî baggān, wā'îrā kî-`êrom `ānokî,
Og han sa: (obj.) Din røst hørte jeg i hagen, og jeg fryktet fordi naken [var] jeg,

wā`ēhābê.
og jeg skjulte meg.

11 Wayyômær: Mî higgîd l^okā kî 'êrom `āttâ? H^amin-hā`ēš `āšær
Og han sa: Hvem har fortalt til deg at naken [er] du? Mon fra treet som

šiw^owîtkā l^obiltî `akāl-mimmænnû `ākāltâ?
jeg bød deg ikke å spise fra det du har spist?

12 Wayyômær hā`ādām: Hā`iššā `āšær nātattâ 'immādî, hî nāt^onā-lî
Og sa mennesket: Kvinnen som du satte hos meg, hun gav til meg

min-hā`ēš wā`okēl.
fra treet og jeg spiste.

13 Wayyômær Yahwā^ʔlohîm lā`iššā: Mā-zōt 'āsî?, wattômær
Og sa Jahve Gud til kvinnen: Hva [er] dette^f du^f har gjort?, og sa

hā`iššā: Hannāhāš hiššî`anî wā`okēl. [Merk at den første vokalen i mā-zōt er patah,
kvinnen: Slangen bedrog meg og jeg spiste. dvs. kort A, selv om den er plene skrevet med 7.]

14 Wayyômær Yahwā^ʔlohîm `æl-hannāhāš: Kî 'asîttâ zōt`ārûr
Og sa Jahve Gud til slangen: Fordi du gjorde dette^f forbannet

`attâ mikkāl-habb^ohēmâ ûmikkol hayyat hasšādā; 'al-g^ohonkā
[er] du fra alt feet og fra hele villdyr[arten] marken[s]; på din buk

tēlēk, w^o`āpār tōkal kāl-y^omē hayyākā.
skal du gå, og støv skal du spise alle dager ditt liv[s].

15 W^oēbā `āsîttâ bēn^okā ûbēn hā`iššā ûbēn zar`akā
Og fiendskap jeg setter mellom deg og mellom kvinnen og mellom din sæd [/ætt]

ûbēn zar`āh; hû`y^ošûp^okā rôš, w^o`attâ t^ošûpænnû 'aqēb.
og mellom hennes sæd [/ætt]; den vil såre deg hode, og/men du vil såre den hæl.

16 `Æl-hā`iššā `āmar: Harbā `arbā 'išš^obônēk w^ohēronēk; b^o`æšæb
Til kvinnen sa han: Storgjøring jeg gjør stor din^f smerte og ditt^f svangerskap; i smerte

tēl^odî bānîm; w^o`æl-`iššēk t^ošûqatēk, w^ohû` yimšāl-bāk.
du^f skal føde barn; og til din^f mann [skal stå] din^f lyst, og han skal herske i [/over] deg^f.

17 Ūl^(e)`Ādām `āmar: Kî šāma'tā l^oqōl `ištækā wattōkal min-hā`ēš
Og til Adam sa han: Fordi du hørte til [/på] røst din kvinne[s] og du spiste fra treet

^ašær šiwwîtkā lēmor: Lō tōkal mimmaennû, ^arûrâ hâ^adāmâ
som jeg bød deg ved å si: Ikke du skal spise fra det, forbannet [være] jorden/bakken

ba^abûrækā; b^eiššābôn tōk^alænnâ kol y^emê hayyækā.
i [/for] din skyld; i smerte du skal spise [av] den^f alle dager ditt liv[s].

18 W^eqôš w^edardar tašmîah lāk, w^eākaltā `æt-`ēsæb haššādæ.
Og torn og tistel skal den^f la spire for deg, og du skal spise (obj.) urt marken[s].

19 B^ezē`at `appækā tōkal læhæm, `ad šûb^ekā `æl-hâ^adāmâ,
I svette ditt ansikt[s] du skal spise brød, inntil din tilbakevenden til jorden [/molden],

kî mimmaennâ luqqāhtā; kî-`āpār `attâ, w^eæl-`āpār tāšûb.
for fra den^f ble du tatt; for støv [er] du, og til støv du skal vende tilbake.

20 Wayyiqrâ hâ`ādām šēm `ištô Hawwâ, kî hî hāy^etâ `em kâl-hāy.
Og kalte mennesket navn sin kvinne[s] Eva, for hun ble mor alt liv[s].

21 Wayya`as Yahwæ ^{AE}lohîm l^eĀdām ûl^(e)-ištô kâtnôt `ôr
Og laget Jahve Gud til Adam og til hans kvinne kjortler [av] skinn

wayyalbišëm.
og han kledte dem.

22 Wayyômær Yahwæ ^{AE}lohîm: Hên, hâ`ādām hāyâ k^eahad mimmaennû
Og sa Jahve Gud: Se, mennesket har blitt lik én fra [/av] oss

lāda`at tōb wārā'; w^eattâ, pæn-yišlah yādô w^elāqah gam
til å kjenne godt og ondt; og nå, så ikke han sender sin hånd og han vil ta også

mē`eš hahayyîm w^eākāl wāhay l^eolām.
fra tre livet[s] og han vil spise og han vil leve for alltid... [Setningen er ikke avsluttet!]

23 Wayšall^ehēhû Yahwæ ^{AE}lohîm miggan-`Ēdæn la^abod `æt-hâ^adāmâ
Og sendte ham Jahve Gud fra hage Eden[s] for å betjene (obj.) marken/jorden

^ašær luqqah miššām.
som han ble tatt fra der. [= ...som han ble tatt fra.]

24 Waygāræš `æt-hâ`ādām, wayyaškên miqqædæm l^egan-`Ēdæn
Og han fordrev (obj.) mennesket, og han stasjonerte fra øst til hage Eden[s]

`æt-hakk^erubîm w^eēt lahaṭ hahæræb hammithappækæt lišmor
(obj.) kjerubene og (obj.) flamme sverdet[s] det vendende seg for å vokte

`æt-dæræk `eš hahayyîm.
(obj.) vei tre[s] livet[s].

GENESIS, KAPITTEL 12:1-9 (BHS s. 17)

1 Wayyômær Yahwæ `æl-`Abrām: Læk-l^ekā mē`arš^ekā ûmimmôladt^ekā
Og sa Jahve til Abram: Gå til deg fra ditt land og fra din slekt
[gå med deg!]

ûmibbêt `abîkâ `æl-hâ`āræš `šær `ar`ækâ.
og fra hus din far[s] til landet som jeg vil la deg se.

2 W^eæ`æškâ l^egôy gādôl, wa`bāræk^ekâ wa`gadd^elâ š^emækâ, wæhyê
Og jeg vil gjøre deg til nasjon stor, og jeg skal velsigne deg og jeg skal gjøre stort ditt navn, så vær

b^erākâ. [Om vi vokaliserer םׁׁׁ som w^ehâyâ heller enn wæhyê, blir meningen
[til] velsignelse! isteden "og det [dvs. ditt navn] skal bli til velsignelse".]

3 Wa`bār^ekâ m^ebār^ekæ^ekâ, ûm^(e)qallælkâ `ã`or, w^enibr^ekû
Og jeg vil velsigne [de] velsignende deg, og [den] forbannende deg forbanner jeg, og vil velsignes

b^ekâ kol mišp^ehot hã`dāmâ.
i deg alle familier/ætter jorden[s].

4 Wayyēlæk `Abrām ka`šær dibbær `ēlāw Yahwæ, wayyēlæk `ittô
Og gikk Abram liksom hadde talt til ham Jahve, og gikk med ham

Lôt, w^eAbrām bæn-hāmēš šānîm w^ešib`îm šānâ b^ešetô mēHārān.
Lot, og Abram [var] sønn [av] fem år og sytti år i sin utgang fra Karan.

5 Wayyiqqah `Abrām `æt-Šaray `istô w^eæt-Lôt bæn-`āhîw
Og tok Abram (obj.) Sarai sin kone og (obj.) Lot sønn sin bror[s]

w^eæt-kol-r^ekûšām `šær rākāšû, w^eæt-hannæpæš `šær-`āsû
og (obj.) alt deres gods som de hadde samlet, og (obj.) folket som de hadde gjort
[fått seg]

b^eHārān, wayyēš^eû lālækæt `aršâ K^ena`an, wayyābo`û `aršâ K^enā`an.
i Karan, og de gikk ut for å gå til land Kanaan[s], og de kom til land Kanaan[s].

6 Wayya`bor `Abrām bā`āræš `ad m^eqôm Š^ekæm, `ad `ēlôn Mōræ,
Og dro gjennom Abram i landet inntil sted Sikem[s], inntil eik More[s],

w^ehakk^ena`anî `az bā`āræš.
og kanaaneeren [var] dengang i landet.

7 Wayyērâ Yahwæ `æl-`Abrām wayyômær: L^ezar`kâ `ættēn
Og viste seg Jahve for Abram og han sa: Til din sæd [/ætt] vil jeg gi

`æt-hā`āræš hazzôt, wayyibæn šām mizbēah l^eYahwæ hanniræ
(obj.) landet dette^f, og han bygde der alter for Jahve den havende vist seg

`ēlāw. [Om vokaliseringen av preposisjoner prefiksert tilgudsnavnet Jahve, se Köhn s. 47.
for ham. Vokaliseringen la- heller enn l^e- forutsetter at man leser `Adonay istedenfor gudsnavnet.]

8 Wayya`teq miššām hāhārâ miqqædæm l^eBēt-`Ēl wayyēt `āh^ålô,
Og han flyttet fra der til fjellet fra øst til Betel og satte opp sitt telt,

Bēt-`Ēl miyyām w^ehā`Ay miqqædæm, wayyibæn-šām mizbēah
Betel fra hav [/vest] og "the" Ai fra øst, og han bygde der alter

l^eYahwæ wayyiqrâ b^ešēm Yahwæ.
for Jahve og kalte på navn Jahve[s].

9 Wayyissa' `Abrām hālōk w^enāsōa' hanNægbâ.
Og brøt opp Abram gåing og oppbryting til "the" Negev.

GENESIS, KAPITTEL 22:1-19 (BHS s. 31-32)

1 Wayhî `ahar hadd^ebārîm ha`ellæ w^ehā^Ælohîm nissâ æt-`Abrahām,
Og skjedde etter ordene [/tingene] disse og Guden prøvde (obj.) Abraham,

wayyômær `elāw: `Abrahām, wayyômær: Hinnēnî.
og han sa til ham: Abraham, og han sa: Se meg.
[Her er jeg!]

2 Wayyômær: Qah-nâ `æt-binkā `æt-y^ehîd^ekā `aşær `āhabtā, `æt-Yiṣhāq,
Og han sa: Ta nå (obj.) din sønn (obj.) din eneste som du elsker, (obj.) Isak,

w^elæk-l^ekā `æl-`æræṣ hamMoriyyā, w^eha^alêhû ṣām l^eolā 'al `ahad
og gå til deg til land "the" Moria[s], og ofre ham der til brennoffer på ett [av]
[/gå med deg]

hæhārîm `aşær `omar `elækā.
fjellene som jeg sier til deg.

3 Wayyaškēm `Abrahām babboqær wayyah^aboš `æt-h^amorô, wayyiqqah
Og stod opp tidlig Abraham om morgenen og han bandt på (obj.) sitt esel, og han tok

`æt-š^enê n^earāw `ittô, w^eēt Yiṣhāq b^enô, waybaqqa' `aşê
(obj.) [de] to tjenesteguttene sine med seg, og (obj.) Isak sin sønn, og han delte trær
[/hogde ved]

'olā, wayyāqām wayyēlæk `æl-hammāqôm `aşær-`āmar-lô hā^Ælohîm.
brennoffer[s], og han stod opp og han gikk til stedet som sa til ham Gud.

4 Bayyôm hašš^elîšî wayyiššâ `Abrahām `æt-`ênāw wayyar` `æt-hammāqôm
På dagen den tredje så hevet Abraham (obj.) sine øyne og så (obj.) stedet

mērāhoq.
fra det fjerne.

5 Wayyômær `Abrahām `æl-n^earāw: Š^ebû-lākæm pô 'im-hah^amôr, wa^anî
Og sa Abraham til sine tjenestegutter: Sitt for dere her med eselet og jeg
[/Bli dere her]

w^ehanna'ar nēl^ekā 'ad-kô, w^eništah^awæ w^enāšûbâ `alækæm.
og gutten la oss gå inntil der borte, og vi vil kaste oss ned og la oss vende tilbake til dere.

6 Wayyiqqah `Abrahām `æt-`aşê hā'olā wayyāsæm 'al-Yiṣhāq
Og tok Abraham (obj.) trær brennofferet[s] og han satte [veden] på Isak
[/vedstykker]

b^enô, wayyiqqah b^eyādô `æt-hā`ēš w^eæt-hamma^akælæt wayyēl^ekû
sin sønn, og han tok i sin hånd (obj.) ilden og (obj.) kniven og de gikk

š^enêhæm yahdāw.
de to sammen.

7 Wayyômær Yiṣhāq `æl-`Abrahām `ābîw wayyômær: `Ābî, wayyômær:
Og snakket Isak til Abraham sin far og sa: Min far, og han sa:

Hinnænni, b^enî; wayyô^mmær: Hinnē hā`ēš w^ehā`ēšîm w^eayyê haššáe
 Se meg, min sønn; og han sa: Se ilden og trærne og/men hvor [er] lammet
 [/Her er jeg.] [/vedstykkene]

l^eolâ?
 til brennoffer?

8 Wayyô^mmær `Abrāhām: ^Ælohîm yir`á-lô haššáe l^eolâ, b^enî;
 Og sa Abraham: Gud vil [ut]se for seg lammet til brennoffer, min sønn;

wayyēl^ekû š^enêhæm yaḥdāw.
 og de gikk [videre] de to sammen.

9 Wayyābo`û `æl-hammāqôm ^ašær `āmar-lô hā^Ælohîm, wayyibæn šām
 Og de kom til stedet som hadde sagt til ham Guden, og bygde der

`Abrāhām `æt-hammizbēah wayya^arok `æt-hā`ēšîm, wayya^aqod `æt-Yiṣṣāq
 Abraham (obj.) alteret og han la til rette (obj.) trærne, og han bandt (obj.) Isak
 [/vedstykkene]

b^enô wayyāsæm `otô `al-hammizbēah mimma`al lā`ēšîm.
 sin sønn og han satte ham på alteret fra over til trærne [/vedstykkene].

10 Wayyišlah `Abrāhām `æt-yādô wayyiqqah `æt-hamma^akælæt
 Og sendte Abraham (obj.) sin hånd og han tok (obj.) kniven

lišhoṭ `æt-b^enô.
 for å ofre (obj.) sin sønn.

11 Wayyiqra`ēlāw mal`ak Yahwæ min-haššamayim wayyô^mmær:
 Og kalte til ham engel Jahve[s] fra himlene og han sa:

`Abrāhām, `Abrāhām; wayyô^mmær: Hinnēnî.
 Abraham, Abraham; og han sa: Se meg [= her er jeg!]

12 Wayyô^mmær: `Al-tišlah yād^ekā `æl-hanna`ar w^eal-ta`as
 Og han sa: Ikke du skal sende din hånd til gutten og ikke du skal gjøre

lô m^eummâ, kî `attâ yāda`tî kî-y^erê ^Ælohîm `attâ, w^elô
 til ham noe, for nå vet jeg at fryktende Gud [er] du, og ikke

hāšaktâ `æt-binkā `æt-y^ehîd^ekā mimmaenni.
 du holdt tilbake (obj.) din sønn (obj.) din eneste fra meg.

13 Wayyiššâ `Abrāhām `æt-`ênāw wayyar`, w^ehinnæ-`ayil `aḥar, næ^æhaz
 Og hevet Abraham (obj.) sine øyne og så, og se! vær annen, fasthengt

bass^ebak b^eqarnāw, wayyēlæk `Abrāhām wayyiqqah `æt-hā`ayil, wayya^alēhû
 i krattet i sine horn, og gikk Abraham og tok (obj.) væren, og han ofret den

l^eolâ taḥaṭ b^enô.
 til brennoffer istedenfor sin sønn.

[ʿAyil ʿaḥar "en annen vær" kan være feilskrivning for ʿayil ʿēḥād "en vær". I den opprinnelige konsonantteksten ville dette bero på at de svært like bokstavene for D og R har blitt forvekslet: en avskriver har lest דרה istedenfor דרה. På den annen side tolker NB ʿaḥar som "bak" her: "Bak ham var det en vær..." Men hvis meningen var "bak ham", kunne vi vente at ʿaḥar ville hatt et uttrykkelig påhengt pronomen, f.eks. som i Genesis 19:6.]

14 Wayyiqrâ ʿAbrāhām šēm-hammāqôm hahû` Yahwæ yiræ, ʿšær yē`āmēr
 Og kalte Abraham navn stedet det[s] "Jahve ser", som det sies

hayyôm: B^ehar Yahwæ yē`āræ.
 den dag [i dag]: På fjell Jahve[s] sees han. [Eller: "...viser han seg"; jf. partisippet niræ i Genesis 12:7.]

15 Wayyiqrâ mal`ak Yahwæ ʿæl-ʿAbrāhām šēnît min-haššāmāyim.
 Og kalte engel Jahve[s] til Abraham andre [gang] fra himlene.

16 Wayyômær: Bî nišba`tî, n^eum-Yahwæ, kî ya`an ʿšær ʿāsîṭā
 Og han sa: I meg jeg sverger, [lyder] utsagn Jahve[s], at fordi som/at du gjorde

ʿæt-haddābār hazzæ, w^elô hāšaktā ʿæt-binkā ʿæt-y^eḥîdækā –
 (obj.) ordet/saken denne, og ikke du holdt tilbake (obj.) din sønn (obj.) din eneste –

17 kî bārēk ʿbāræk^ekā w^eharbâ ʿarbæ ʿæt-zar^akā
 at velsigning jeg velsigner deg og storgjøring jeg gjør stor (obj.) din sæd [/ætt]

k^ekôk^ebê haššāmāyim w^ekāhōl ʿšær ʿal-s^epaṭ hayyām, w^eyiraš
 lik stjerner himlene[s] og lik sanden som på leppe havet[s], og skal ta i eie
 [/strand]

zar^akā ʿēt ša`ar ʿoy^ebāw.
 din ætt (obj.) port[er] sine fiender[s].

18 W^eḥitbār^akū b^ezar^akā kol gōyyē hā`āræš, ʿēqæb ʿšær šāma`tā
 Og skal velsigne seg i din sæd [/ætt] alle nasjoner jorden[s], fordi som/at du hørte

b^eqolî.
 på min røst.

19 Wayyāšāb ʿAbrāhām ʿæl-n^eʿārāw, wayyāqumû wayyēl^ekū yaḥdāw
 Og vendte tilbake Abraham til sine tjenestegutter, og de stod opp og de gikk sammen

ʿæl-B^eʿer Šāba` ; wayyēšæb ʿAbrāhām biB^eʿer Šāba`.
 til Be'er-Sjeba; så bodde Abraham i Be'er-Sjeba.

EXODUS 19 (BHS s. 117-118)

1 Bahodæš hašš^elîšî l^ešēt b^enê-Yiśrā`el mē`æræš Mišrāyim, bayyôm hazzæ bā`û
 I måneden den tredje til utgang sønner Israel[s] fra land Egypt[s], på dagen denne [an]kom de

midbar Sînāy.
 ødemark Sinai[s].

2 Wayyis`û mēR^epîdîm wayyābo`û midbar Sînay wayyah^anû bammidbār,
 Og de brøt opp fra Refidim og [an]kom ødemark Sinai[s] og de slo leir i ødemarken,

wayyihan-šām Yiśrā`el nægæd hāhār.
 og slo leir der Israel overfor fjellet.

3 ŪMošæ 'ālā `æl-hā^{E1}lohîm, wayyiqrâ `ēlāw Yahwæ min-hāhār lêmor: Kô tōmar
Og Moses gikk opp til Gudene, og kalte til ham Jahve fra fjellet ved å si: Slik du skal si

l^bêt Ya^aqob w^etaggēd libnê Yisrā`ēl:
til hus Jakob[s] og du skal fortelle til sønner Israel[s]:

4 `Attæm r^eitæm `ašær `āsîti l^eMiṣrāyim, wā`æssâ `ætkæm `al-kanpê n^ešārîm
Dere så [det] som jeg gjorde mot Egypt, og jeg løftet dere på vinger ørner[s]
wā`abi` `ætkæm `ēlāy.
og jeg fikk til å komme dere til meg.

5 W^eattā, `im-šāmôa' tišm^eû b^eqolî ûs^(e)martæm `æt-b^erîti, wihyitæm lî
Og nå, hvis høring dere hører på min røst og dere vil holde (obj.) min pakt, så skal dere bli for meg
s^egullā mikkāl-ha'ammîm, kî- lî kâl-hā`aræṣ.
sær-eiendom fra alle folkene, for til meg [hører] hele jorden.

6 W^eattæm tihyû-lî mamlækæt koh^anîm w^egôy qādôš; `ellæ hadd^ebārîm `ašær
Og dere skal bli for meg kongerike [av] prester og nasjon hellig; disse [er] ordene som
t^edabbēr `æl-b^enê Yisrā`ēl.
du skal tale til sønner Israel[s].

7 Wayyābô Mošæ wayyiqrâ l^eziqnê hā`ām wayyāsæm lipnêhæm `et kâl-
Og kom Moses og han kalte til eldste folket[s] og han satte for deres ansikter (obj.) alle
hadd^ebārîm hā`ellæ `ašær šiwwāhû Yahwæ.
ordene disse [lik]som hadde befalt ham Jahve.

8 Wayya^anû kâl-hā`ām yaḥdāw wayyôm^erû: Kol `ašær-dibbær Yahwæ na^ašæ,
Og de svarte[,] hele folket sammen[,] og de sa: Alt som har talt Jahve skal vi gjøre,
wayyāsæb Mošæ `æt-dibrê hā`ām `æl-Yahwæ.
og førte tilbake Moses (obj.) ord [pl.] folket[s] til Jahve.

9 Wayyômær Yahwæ `æl-Mošæ: Hinnê, `anokî bâ `ēlækā b^eab hæ`anān
Og sa Jahve til Moses: Se, jeg [er] kommende til deg i tetthet skyen[s]
ba^abûr yišma' hā`am b^edabb^erî `immāk, w^egam-b^ekā ya^amînu l^eolām;
for [dets] skyld [at] skal høre folket i min taling med deg, og også på deg skal de tro for alltid;

wayyaggēd Mošæ `æt-dibrê hā`ām `æl-Yahwæ.
og fortalte Moses (obj.) ord [pl.] folket[s] til Jahve.

10 Wayyômær Yahwæ `æl-Mošæ: Lēk `æl-hā`ām w^eqiddaštām hayyôm
Og sa Jahve til Moses: Gå til folket og du skal hellige dem dagen [i dag]

ûmāhār, w^ekibb^esû šimlotām.
og i morgen, og de skal vaske sine klær.

11 W^ehāyû n^ekonîm layyôm hašš^elîšî, kî bayyôm hašš^elîšî yērēd Yahwæ
Og de skal være rede til dagen den tredje, for på dagen den tredje stiger ned Jahve

l^e‘ênê kâl-hā‘ām ‘al-har Sînāy.
for øyne hele folket[s] på fjell Sinai[s].

12 W^ehigbaltā `æt-hā‘ām sâbîb lêmor: Hiššām^erû lâkæm ‘^alôt bāhār
Og du skal avgrense (obj.) folket rundt ved å si: Pass dere for dere oppgåing på fjellet

ûn^(e)goa‘ b^eqāšēhû; kâl-hannogēa‘ bāhār môt yûmāt.
og røring i [/ved] dets rand; enhver rørende ved fjellet døing skal dødes.

13 Lō-tigga‘ bô yād, kî-sāqôl yissāqēl `ô-yārô yiyyārāe; `im-
Ikke skal røre i [/ved] ham hånd, for steining han skal steines eller skyting han skal skytes; om [det er]

b^ehēmā `im-`iš lō yihyāe; bimšok hayyobēl hēmmā ya‘^alû
fe [eller] om [det er] mann, ikke han skal leve; i uttrekking bukkehornet[s] de skal gå opp
[= når det lyder lange toner på bukkehornet]

bāhār.
på fjellet.

14 Wayyērād Mošāe min-hāhār `æl-hā‘ām, wayqaddēš `æt-hā‘ām waykabb^esû
Og gikk ned Moses fra fjellet til folket, *og han helliget* (obj.) folket *og de vasket*

šimlotām.
sine klær.

15 Wayyômær `æl-hā‘ām: H^eyû n^ekonîm lišlošet yāmîm; `al-tigg^ešû `æl-`iššâ.
Og han sa til folket: Vær rede til tre dager; ikke dere skal komme nær til kvinne.

16 Wayhî bayyôm hašš^elîšî bihyot habboqær wayhî qolot ûb^(e)rāqîm w^e‘ānān
Og det skjedde på dagen den tredje i bliving morgenen[s] *og det var* røster og tordener og sky

kabēd ‘al-hāhār w^eqol šopār hāzāq m^e‘od, wayyæh^erad kâl-hā‘ām `šær
tung på fjellet og røst horn[s] sterk mye, og skalv hele folket som [var]

bammah^anāe.
i leiren.

[Qol "røst" kan også stå for "lyd" generelt – her både om tordenbrak og hornlyd.]

17 Wayyôšāe Mošāe `æt-hā‘ām liqrât hā^{AE}lohîm min-hammah^anāe wayyityašš^ebû
Og førte ut Moses (obj.) folket for å møte Guden fra leiren *og de stilte seg opp*

b^etahtî hāhār.
på laveste [del av] fjellet. [= ved fjellets fot]

[Merk at den siste vokalen i liqrât er en kort A, uttrykt med paṭah, selv om den er plene skrevet med š.]

18 W^ehar Sînay ‘āšan kullô mipp^enê `šær yārad ‘ālāw Yahwāe bā`ēš, wayya‘al
Og fjell Sinai(s) røk hele det fra ansikt som steg ned på det Jahve i ilden, og steg opp
[= på grunn av at]

‘šānô k^e‘æšæn hakkibšān, wayyæh^erad kâl-hāhār m^e‘od.
dets røyk lik røyk brenneovnen[s], og skalv hele fjellet mye.

19 Wayhî qôl haššôpār hôlek w^ehāzēq m^e‘od; Mošāe y^edabbēr, w^ehā^{AE}lohîm
Og var røst hornet[s] gående og sterk-blivende mye, Moses taler, og Guden

ya^anænnû b^eqôl.

svarer ham i [med] røst. [*Selv om vi her gjengir imperfektum med presens, skal vel formen egentlig antyde en samtale beskrevet i dens forløp: Moses og Gud talte/svarte i flere omganger.*]

20 Wayyēræd Yahwæ 'al-har Sinay `æl-rôš hāhār, wayyiqrâ Yahwæ l^eMošæ

Og steg ned Jahve på fjell Sinai[s] til hode fjellet[s], og kalte Jahve til Moses

`æl-rôš hāhār, wayya'al Mošæ.

til hode fjellet[s], og gikk opp Moses.

21 Wayyômær Yahwæ `æl-Mošæ: Rēd, hā'ēd bā'ām, pæn-yæhærsû `æl-Yahwæ

Og sa Jahve til Moses: Gå ned, advar i folket, så ikke de bryter gjennom til Jahve

lir`ôt, w^enāpāl mimmænnû rāb.

for å se, og vil falle fra det [= folket] en mengde.

22 W^egam hakkoh^anîm hanniggāšîm `æl-Yahwæ yitqaddāšû, pæn-yiproš

Og også prestene de nærmende seg til Jahve skal hellige seg, så ikke bryter inn

bāhæm Yahwæ.

i [blant] dem Jahve.

23 Wayyômær Mošæ `æl-Yahwæ: Lō yûkal hā'ām la^alot `æl-har Sînāy,

Og sa Moses til Jahve: Ikke kan folket gå opp til fjell Sinai[s],

kî`attâ ha'ēdoṭâ bānû lêmor: Hagbēl `æt-hāhār w^eqiddaštô.

for du har advart i oss ved å si: Avgrens (obj.) fjellet og du skal hellige det.

24 Wayyômær `ēlāw Yahwæ: Læk-rēd w^eālîṭâ `attâ w^eAh^aron 'immāk,

Og sa til ham Jahve: Gå, gå ned og du skal gå opp du og Aron med deg,

w^ehakkoh^anîm w^ehā'ām `al-yæhærsû la^alot `æl-Yahwæ, pæn-yiprāš- bām.

og/men prestene og folket ikke skal bryte gjennom for å gå opp til Jahve, så ikke han bryter inn i dem.

25 Wayyēræd Mošæ `æl-hā'ām, wayyômær `alēhæm.

Og gikk ned Moses til folket, og han sa [det] til dem.

EXODUS 20 (BHS s. 118-120)

1 Waydabbēr ^Ælohîm `ēt kâl-hadd^ebārîm hā`ellæ lêmor:

Og talte Gud (obj.) alle ordene disse ved å si:

2 `Ānokî Yahwæ ^Ælohækā, `šær hôšêtîkā mē`æræš Mišrayim, mibbêt ^abādîm.

Jeg [er] Jahve din Gud, som førte deg ut fra land Egypt[s], fra hus treller[s].

3 Lō yihyæ- l^ekā ^Ælohîm `ahērîm 'al-pānāya. [*sic! Les pānāy uten vokal til slutt.*]

Ikke skal være til deg guder andre på mitt ansikt.

4 Lō ta^asæ-l^ekā pæsæl w^ekâl- t^emûnâ `šær baššāmayim mimma'al

Ikke du skal lage til deg utskåret bilde og noen avbildning [av det] som [er] i himlene fra oven

wa^ašær bā`āræš mittāḥaṭ wa^ašær bammayim mittāḥaṭ lā`āræš.
og som [er] på jorden fra under og som [er] i vannene fra under til jorden.

5 Lō-tištahwé lāḥæm w^lô tå`ābdēm, kī `ānokī, Yahwé
Ikke du skal kaste deg ned for dem og ikke du skal bli fått til å tjene dem, for jeg, Jahve

^Ælohækā, `el qannā, poqēd ^awon `ābot `al-bānīm, `al-šillēšīm
din Gud, [er en] gud nidkjær, hjemsokende misgjerning fedre[s] på sønner, på [de i] tredje [ledd]

w^eal-ribbē`īm, l^eson^eāy –
og på [de i] fjerde [ledd], mht. [de som er] hatende meg –

6 w^eosé hæsaed la^alāpīm l^eoh^abay ūl^(e)šom^erē
og/men gjørende miskunn til [de i] tusen [ledd] mht. de elskende meg og mht. de holdende

mišōtāy.
mine bud.

7 Lō tiššā `æt- šēm-Yahwé ^Ælohækā laššāw`, kī lō y^enaqqé
Ikke du skal løfte (obj.) navn Jahve din Gud[s] for intetheten, for ikke holder uskyldig

Yahwé `ēt ^ašær-yiššā `æt- š^emō laššāw`.
Jahve (obj.) [den] som løfter (obj.) hans navn for intetheten.

8 Zākōr `æt-yōm haššabbāt l^eqadd^ešō.
Husking [/Husk!] (obj.) dag sabbaten[s] for å hellige den.

9 Šešet yāmīm ta^abod w^easītā kāl-m^elaktækā.
Seks dager skal du arbeide/tjene og du skal gjøre alt ditt arbeid.

10 W^eyōm hašš^ebī`ī šabbāt l^eYahwé ^Ælohækā; lō ta^ašé kāl- m^elākā,
Og/men dag den sjuende [er] sabbat for Jahve din Gud; ikke du skal gjøre noe arbeid

`attā ūbinkā-ūbittækā, `abd^ekā wa^amāt^ekā ūb^(e)hæmtækā, w^egēr^{kā}
du og din sønn og din datter, din trell og din trellkvinne og ditt fe, og din innvandrер

^ašær biš`ārækā.
som [er] i dine porter.

11 Kī šešet-yāmīm `āsā Yahwé `æt-haššāmayim w^eæt-hā`āræš, `æt-hayyām
For seks dager laget Jahve (obj.) himlene og (obj.) jorden, (obj.) havet

w^eæt-kāl-^ašær-bām, wayyānaḥ bayyōm hašš^ebī`ī; `al-kēn bērak Yahwé
og (obj.) alt som i dem [er], og han hvilte på dagen den sjuende; på slik velsignet Jahve
[/derfor]

`æt-yōm haššabbāt wayqadd^ešēhū.
(obj.) dag sabbaten{s] og helliget den.

12 Kabbēd `æt-`ābīkā w^eæt-`immækā, l^ema`an ya^arikūn yāmækā `al hā`dāmā
Ær (obj.) din far og (obj.) din mor, slik at vil være lange dine dager på jorden

^ašær-Yahwé ^Ælohækā notēn lāk.
som Jahve din Gud [er] givende til deg.

13 Lô tiršāh.
Ikke du skal drepe.

14 Lô tin`āp.
Ikke du skal begå utukt [/drive hor, bryte ekteskapet].

15 Lô tignob.
Ikke du skal stjele.

16 Lô ta`anā b`rē`kā `ed šāqær.
Ikke du skal målbære i [/mot] din neste vitnesbyrd falskhet[s].

17 Lô tahmod bêt rē`ækā; lô-tahmod `ēsæt rē`ækā w`abdô
Ikke du skal begjære hus din neste[s]; ikke du skal begjære kvinne din neste[s] og hans trell
wa`mātô w`šôrô wah`morô w`kol `sær l`rē`ækā.
og hans trellkvinne og hans okse og hans esel og alt [/eller noe som helst] som [hører] til din neste.

18 W`kāl-hā`ām ro`im `æt-haqqôlot w`æt-hallapp`dim w`ēt qôl haššopār w`æt-
Og hele folket [var] seende (obj.) røstene og (obj.) lynglimtene og (obj.) røst hornet[s] og (obj.)
hāhār `āšēn, wayyar` hā`ām, wayyānu`û wayya`amdû mērāhoq.
fjellet rykende, og så folket og de skalv og de stod fra det fjerne.

19 Wayyôm`rû `æl-Mošá: Dabbēr-`attâ `immānû w`nišmā`â, w`al-y`dabbēr `immānû
Og de sa til Moses: Tal du med oss og la oss høre, og ikke la tale med oss

`^Ælohîm pæn- nāmût.
Gud så ikke vi dør.

20 Wayyômær Mošá `æl-hā`ām: `Al-tîrā`û, kî l`ba`bûr nassôt `ætkaem
Og sa Moses til folket: Ikke dere skal frykte, for for [dets] skyld å prøve dere

bâ hā`^Ælohîm ûba`bûr tihyá yir`ātô `al-p`nêkaem l`biltî tæh`tā`û.
kom Guden og for [dets] skyld [at] skal være hans frykt på deres ansikter så ikke dere synder.
[= frykten for ham]

21 Wayya`a`mod hā`ām mērāhoq ûMošá niggaš `æl-hā`rāpæl `sær- šām
Og stod folket fra det fjerne og Moses nærmet seg til skymassen som [var] der

hā`^Ælohîm.
Guden. [... = skymassen der hvor Gud var – jevnfør `sær-šām hazzāhāb i Genesis 2:11.]

22 Wayyômær Yahwá `æl-Mošá: Kô tomar `æl-b`nê Yiśrā`el: `Attæm
Og sa Jahve til Moses: Slik skal du si til sønner Israel[s]: Dere

r`itæm kî min-haššāmayim dibbartî `immākaem.
har sett at fra himlene talte jeg med dere.

23 Lô ta`āšûn `ittî `lohê kæsæp, wêlohê zāhāb lô ta`āšû
Ikke dere skal lage med meg guder [av] sølv, og guder [av] gull [heller] ikke dere skal lage
[= i tillegg til meg]

lākæm.
til dere.

24 Mizbah `adāmā ta^aśáe-lî, w^czābāhtā ‘ālāw `æt-‘olotækā w^eæt-
Alter [av] mold skal du lage til meg, og du skal slakte på det (obj.) dine brennofre og (obj.)

š^elāmækā, `æt-šôn^ekā w^eæt-b^eqārækā; b^ekāl-hammaqôm `a^ašær `azkîr
dine måltidsofre/fredsofre, (obj.) ditt småfe og (obj.) ditt storfe; på ethvert stedet som jeg lar huske[s]

`æt-š^emî `ābô` `ēlækā ūbēraktūkā.
(obj.) mitt navn skal jeg komme til deg og jeg skal velsigne deg.

25 W^eim mizbah `abānîm ta^aśáe-lî, lô- tībnæ `æthæn gāzît,
Og hvis alter [av] steiner du lager til meg, ikke du skal bygge dem^f uthogging,

kî harb^ekā hēnaptā ‘ālāhā watt^ehal^elæhā.
for [om] din meisel du svinger over den^f [dvs. steinen], så vanhelliger du den^f.

[Perfektum hēnaptā og den følgende consecutiv-formen kunne også oversettes i fortid ("har du svingt din meisel over det, så har du vanhelliget det"), men i norske bibler (NO, NB, NV) er dette forstått som en "konstaterende" perfektum som oversettes med presens – egentlig med tidløs/generell betydning.]

26 W^elô-ta^alæe b^ema^alot `al-mizb^ehî `a^ašær lô-tiggālæ ‘ærwāt^ekā ‘ālāw.
Og ikke du skal stige opp på trappetrinn på mitt alter så ikke blottes din nakenhet over det.

JEREMIA 1 (BHS s. 780-781)

1 Dibrê Yirm^eyāhû bæn-Hilqiyāhû min-hakkoh^anîm `a^ašær ba^Anāîôt
Ord [pl.] Jeremia[s] sønn Hilkia[s] fra prestene som [var] i Anatot

b^eææræš Binyāmîn –
i land Benjamin[s] –

2 `a^ašær hāyâ d^ebar-Yahwæ `ēlāw bîmê Yôšiyāhû bæn-`Āmôn mælæk
som var [kom] ord Jahve[s] til ham i dager Josjia[s] sønn Amon[s] konge

Y^ehūdā, bišlōš-‘æsrê šānā l^emālkô.
Juda[s], i tre [og] ti år til hans regjering.

3 Wayhî bimê Y^ehoyāqîm bæn-Yôšiyāhû mælæk-Y^ehūdā ‘ad-tom
Og det skjedde i dager Jehojakim[s] sønn Josjia[s] konge Juda[s] inntil fullføring

‘aštê ‘æsrê šānā l^ešidqiyāhû bæn-Yôšiyāhû mælæk Y^ehūdā ‘ad-g^elôt
ett [og] ti år til Sidkia sønn Josjia[s] konge Juda[s] inntil bortføring

Y^erûšālaim baḥodæš hah^amîšî.
Jerusalem[s] i måneden den femte.

[Bynavnet Jerusalem staves her ירושלים, som trolig forutsetter lesemåten Y^erûšālēm – men de som satte til vokaltegn, har foretrukket formen Y^erûšālayim og vokaliserer som om det faktisk stod ירושלים med yod som nest siste konsonant. Se Köhn, s. 46.]

4 Wayhî d^ebar-Yahwæ `ēlay lēmor:
Og var [kom] ord Jahve[s] til meg ved å si: [= og det lød:]

5 B[°]ṭæræm `æššār^{kā} babbæ^{tæn} y[°]da[°]tūk^{kā} ūb[°]ṭæræm tēšê mēræhæm
I ennå ikke jeg former deg i livmoren jeg [?aner]kjente deg og i ennå ikke du går ut fra morsliv

hiqdaštūk^{kā}; nābî[°] laggoyim n[°]tattūk^{kā}.
jeg helliget deg; [til] profet for nasjonene satte jeg deg.

[I formen `æššār^{kā} er Å-lyden faktisk plene skrevet med ṭ, men dette er en helt usedvanlig staving av kort Å, og i marginen i BHS anføres en alternativ skrivemåte uten ṭ.]

6 Wā`omar: `A[°]hāh, `A[°]donāy Yahwæ, hinnê lô-yāda[°]tî dabbēr, kî-na[°]ar `anoki.
Og jeg sa: Akk, Herre Jahve, se! ikke jeg vet å tale, for gutt [er] jeg.

7 Wayyômær Yahwæ `ēlay: `Al-tômar: Na[°]ar `anoki; kî `al-kāl-`ašær
Og sa Jahve til meg: Ikke du skal si: Gutt [er] jeg, for på [til] alle som

`æšlāh^akā tēlēk, w[°]ēt kāl-`ašær `ašaww[°]kā t[°]dabbēr.
jeg sender deg skal du gå, og (obj.) alt som jeg byr deg skal du tale.

8 `Al-tîrâ mipp[°]nêhæm, kî-`itt[°]kā `anî l[°]hašsilæ^{kā}, n[°]um-Yahwæ.
Ikke du skal frykte fra deres ansikter, for med deg [er] jeg for å utfri deg, [lyder] utsagn Jahve[s].

9 Wayyišlāh Yahwæ `æt-yādô wayyagga[°] `al- pî, wayyômær Yahwæ
Og sendte Jahve (obj.) sin hånd og han lot [den] røre på [ved] min munn, og sa Jahve

`ēlay: Hinnê nātattî d[°]bāray b[°]pîkā.
til meg: Se jeg har satt mine ord i din munn.

10 R[°]ê hipqadtūk^{kā} hayyôm hazzæ `al-haggôyim w[°]al-hammamlāk[°]ôt lintôš
Se jeg har gitt deg oppsyn dagen denne over nasjonene og over kongerikene for å rykke opp

w[°]lintôš ūl^(°)ha[°]bîd w[°]lah^arôs, libnôt w[°]lintôa[°].
og for å bryte ned og for å ødelegge og for å rive ned, for å bygge og for å plante.

11 Wayhî d[°]bar-Yahwæ `ēlay lêmor: Mâ `attâ ro`æ, Yirm[°]yāhû?
Og var [kom] ord Jahve[s] til meg ved å si: [= og det lød:] Hva [er] du seende, Jeremia?

wā`omar: Maqqēl šāqēd `anî ro`æ. [Ordet šāqēd kommer av en rot som betyr "å våke", brukt
og jeg sa: Skudd mandeltre[s] jeg [er] seende. om mandeltreet som blomstrer tidlig. Jf. neste vers:]

12 Wayyômær Yahwæ `ēlay: Hêtābtā lir`ôt, kî šoqēd `anî `al-d[°]bārî
Og sa Jahve til meg: Du gjorde vel mht. å se, for våkende [er] jeg over mitt ord

la[°]šo[°]tô.
for å gjøre det [= sette det i verk].

13 Wayhî d[°]bar-Yahwæ `ēlay šēnî[°] lêmor: Mâ `attâ
Og var [kom] ord Jahve[s] til meg andre [gang] ved å si: [= og det lød:] Hva [er] du

ro`æ? wā`omar: Sîr nāpūah `anî ro`æ, ūpānāw mipp[°]nê šāpônā.
seende? og jeg sa: Gryte tilpustet jeg [er] seende, og dens ansikt [vender hit] fra ansikt nord[s].

14 Wayyômær Yahwæ `ēlay: Miššāpôn tippātaḥ hārā`ā `al kāl-yoš[°]bê
Og sa Jahve til meg: Fra nord åpnes ulykken på alle boende [i]

hā`āræş.
landet.

15 Kî hin^enî qorê l^ekâl-mišp^ehôt maml^ekôt şāpônâ, n^eum-Yahwæ,
For se meg kallende til alle ætter kongeriker[s] nord[s], [lyder] utsagn Jahve[s],

ûbā`û w^enâṭ^enû `îş kis`ô pætaḥ, šā`arê Y^erûšālaim
og de skal komme og de skal sette [hver] mann sin trone [i] åpning, [i] porter Jerusalem[s]

w^e`al kâl-hômot^eéhā sâbîb w^e`al kâl-`arê Y^ehûdâ.
og på alle hennes murer rundt og på alle byer Juda[s].

16 W^edibbartî mišpāṭay `ôtām `al kâl-rā`atām, `aşær `a^azabûnî
Og jeg skal tale mine dommer [over] dem på [grunn av] all deres ondskap, [etter]som de forlot meg

wayqatt^erû lêlohîm `ahērîm wayyištaḥ^awû l^ema`a^ašê y^edêhæm.
og brente røkelse for guder andre og kastet seg ned for verker sine hender[s].

17 W^eattâ tæzor måṭnækā, w^eqamtā w^edibbartā `alêhæm `et kâl-`aşær `anokî
Og du skal binde på dine lender og du skal stå opp og du skal tale til dem (obj.) alt som jeg

`aşawwækā; `al-têḥat mipp^enêhæm, pæn-`ahitt^ekā lipnêhæm.
byr deg; ikke du skal frykte fra deres ansikter, så ikke jeg får deg til å frykte for deres ansikter.

18 W^ea^anî hinnê n^etattîkā hayyôm l^e`îr miḃşār ûl^(e)`ammûd barzæl ûl^(e)homôt
Og jeg se! jeg har satt deg dagen [/i dag] til by befestet og til støtte [av] jern og til murer [av]

n^ehošet `al-kâl-hā`āræş, l^emalkê Y^ehûdâ, l^esaræhā, l^ekoh^anæhā
kobber på hele jorden, for konger Juda[s], for hennes [= landets] fyrster, for hennes prester

ûl^(e)`am hā`āræş.
og for folk landet[s].

19 W^enilh^amû `elækā, w^elô-yûk^elû lāk, kî-itt^ekā `anî, n^eum-Yahwæ,
Og de skal stride mot deg, og ikke de kan mot deg, for med deg [er] jeg, [lyder] utsagn Jahve[s],
[= de får ikke overtak på deg]

l^ehaşşîlækā.
for å utfri deg.

JEREMIA 2 (BHS s. 781-784)

1 Wayhî d^ebar-Yahwæ `elay lêmor:
Og var [/kom] ord Jahve[s] til meg ved å si: [= og det lød:]

2 Hālok w^eqārâtā b^e`āznê Yerûšālayim lêmor: Kô `amar Yahwæ:
Gåing [/Gå!] og du skal kalle i ører Jerusalem[s] ved å si: Slik har sagt Jahve:

Zākartî lāk hæsaed n^e`ûrayik, `ah^abat k^elûlotāyik,
Jeg har husket mht. deg^f ynde din^f ungdomstid[s], kjærlighet din^f forlovelsestid[s],

læktêk `ah^aray bammidbār, b^eæraş lô zerû`a.
din^f gåing etter meg i ødemarken, i land ikke sådd.

3 Qodaş Yiśrā`el l^eYahwæ, rêšîṭ t^ebû`atô; kâl-`ok^elāw yæšāmû,
Hellighet [var] Israel for Jahve, begynnelse hans grøde[s]; alle spisende ham holdes skyldig,

rā'â tábô `alêhæm, n`um-Yahwæ.
ulykke kommer til dem, [lyder] utsagn Jahve[s].

4 Šim'û d`bar-Yahwæ, bêt Ya`qob, w`kål-mišp`hôt bêt Yiśrā`el.
Hør ord Jahve[s], hus Jakob[s], og alle familier [i] hus Israel[s].

5 Kô `amar Yahwæ: Mâ-māš`û `abôtêkæm bî `awæl,
Slik har sagt Jahve: Hva fant deres fedre i [hos] meg urett,

kî rāh`qû mē`ālāy wayyēl`kû `ah`rê hahæbæl wayyæhbālû?
siden de fjernet seg fra på meg og de gikk etter det tomme og de ble tomme [selv]?

[Merk at den første vokalen i mâ-māš`û er en kort A, uttrykt med paṭaḥ, selv om den er plene skrevet med ה.]

6 W`lô `ām`rû: `Ayyê Yahwæ hamma`alé `otānû mē`æræš Miśrāyim,
Og ikke de sa: Hvor [er] Jahve den førende opp oss fra land Egypt[s],

hammôlîk `otānû bammidbār, b`æræš `arābâ w`šûhâ,
den fæende til å gå oss i ødemarken, i land [med] ørkenslette og grop,

b`æræš šiyyâ w`šalmāwæt, b`æræš lô-`ābar bāh `iš w`lô-yāšab
i land [med] tørke og dødsskygge, i land ikke passerte i det^f mann og ikke bodde

`adām šām?
menneske der?

7 Wā`abî `ætkæm `æl-`æræš hakkarmæl læ`kol piryāh w`tûbāh,
Og jeg førte dere til land frukthagen[s] for å spise dets^f frukt og dets^f gode[r],

wattābo`û watt`amme`û `æt-`aršî, w`naḥ`lāṭî sámætæm l`tô`ēbā.
og dere kom og dere gjorde urent (obj.) mitt land, og min arv satte dere til avskyelighet.

8 W`hakkoh`nîm lô `ām`rû: `Ayyê Yahwæ? w`top`sé hattôrá lô
Og prestene ikke sa: Hvor [er] Jahve? og [de] gripende loven ikke

y`dā`ûnî, w`hāro`îm pās`û bî, w`hann`bî`îm nibb`û
kjente meg, og hyrdene begikk overtredelse i [/mot] meg, og profetene profeterte

babba`al, w`ah`rê lô yô`ilû hālākû.
i [/ved] Baal, og etter [de som] ikke gagner gikk de.

9 Lākēn `od `arîb `itt`kæm n`um-Yahwæ, w`æt-b`nê
Derfor igjen jeg går i rette med dere, [lyder] utsagn Jahve[s], og med sønner

b`nêkæm `arîb.
deres sønner[s] går jeg i rette.

10 Kî `ibrû `iyyê kittiyyîm ûr^(e)`û, w`Qēdār šilhû, w`hitbôn`nû
For dra over [til] øyer kitteerne[s] og se, og [til] Kedar send [bud], og vis dere oppmerksomme

m`od, ûr^(e)`û hēn-hāy`tâ [rettelse: h`nihy`tâ] kāzôt:
mye, og se se! det^f har vært mon det^f har blitt fått til å være lik dette^f:

11 Hahēmîr gôy ʿlohîm, w^ehēmâmâ lô ʿlohîm? W^eammî hēmîr
Mon har byttet nasjon guder, og de [er] ikke guder? Og/men mitt folk har byttet

k^eḥôdô b^elô yôʿîl.
sin herlighet i [det som] ikke gagner.

[K^eḥôdô "sin herlighet" skal være forandret fra den opprinnelige lese måten k^eḥôdî "min herlighet", altså Guds herlighet. Jødiske avskrivere forandret teksten ut fra ærefrykt for Jahve.]

12 Šommû, šāmāyim, ʿal-zôṭ, w^ešaʿrû, ḥârbû m^eod,
Vær forferdet, himler, på [grunn av] dette^f, og stirr forbløffet, vær øde mye, [lyder]

n^eum-Yahwæ.
utsagn Jahve[s].

[“Vær øde“ (ḥârbû, הָרְבוּ) synes ikke å være den korrekte ordlyden eller oversettelsen. Noen mener ordet her betyr “vær forferdet“ akkurat som šommû; se BDB s. 351^b. Noten i BHS foreslår å lese ḥirdû (הִרְדוּ), altså “skjelve!”]

13 Kî-š^ettayim rāʿôṭ ʿasâ ʿammî: ʿoṭî ʿaz^ebû, m^eqôr mayim ḥayyîm,
For to onder har gjort mitt folk: meg har de forlatt, kilde vann levende[s],

laḥṣob lâhæm bôrôṭ, bôrôṭ nišbārîm ʿšær lô-yākîlû hammāyim.
for å hogge til seg brønner, brønner knuste [/sprukne] som ikke kan [holde] vannene.

14 Haʿæbæd Yiśrâʿel? ʿim-y^elîd bayit ḥû? maddûaʿ ḥâyâ lâbaz?
Mon trell [er] Israel? om født hus[ets] [er] han? hvorfor ble han til rov?
[/skulle han bli]

15 ʿĀlāw yiś^agû k^epirîm; nāt^enû qôlām, wayyāšîṭû ʿarṣô l^ešammâ;
På ham brøler ungløver; de har gitt sin røst, og de har satt hans land til et øde;

ʿārāw nišṣ^etû, mibb^elî yošēb.
hans byer har blitt brent, uten [noen] boende.

16 Gam-b^enê Nop w^eTaḥpanēs [rettelse: Taḥpanhēs] yirʿûk qâdqod.
Også sønner Nof[s] og Taḥpanes[+] Takpanhes['] beiter deg^f [på] isse.

17 H^alô-zôṭ taʿsæ-lāk ʿazbæk ʿæt-Yahwæ ʿ^Ælohayik b^eʿet
Mon ikke dette^f gjør mot deg^f din^f forlating (obj.) Jahve din^f Gud på tid

môlîkēk baddāræk?
[han var] fående deg^f til å gå på veien?

18 W^eattâ mâ-lāk l^edæræk Miṣrayim lištôt mē Šihôr, ûmâ-lāk
Og nå hva [er] til deg^f til vei Egypt[s] for å drikke vann Sjikor[s], og hva [er] til deg^f

l^edæræk ʿAššûr lištôt mē nāhār?
til vei Assur[s] for å drikke vann elv[s]? [Eller: "...for å drikke Elvens vann", dvs. Eufrats vann.]

[Merk at den første vokalen i mâ-lāk er en kort A, uttrykt med pataḥ, selv om den er plene skrevet med ה.]

19 T^eyass^erēk rāʿatēk, ûm^(e)šubôtayik tôkihuk, ûd^(e)ʿî ûr^(e)ʿî kî-raʿ wāmār
Tukter deg^f din^f ulykke, og dine^f frafall refser deg^f, så vit og se at ond og bitter [er]

‘āzbēk `æt-Yahwé ^Ælohāyik, w^olô pahdātî `ēlayik, n^eum-^Adonāy
din^f forlating (obj.) Jahve din^f Gud, og ikke min redsel [er] til deg^f, [lyder] utsagn Herre[n]
[= redsel for meg]

Yahwé š^ebā`ōt.
Jahve[s] hærstyrker[s].

20 Kî mē`ōlām šābartî `ullēk, nittaqtî môs^erotayik, wattôm^erî: Lō `æ^æbod,
For fra gammel tid brøt jeg ditt^f åk, rev jeg over dine^f bånd, og du^f sa: Ikke jeg vil tjene,

kî ‘al-kāl-gib`ā g^ebohā w^etahat kāl-‘eš ra`anān `att šo`ā zonā.
for på hver haug høy og under hvert tre frodig [var] du^f bøyende [deg som] skjøge.

21 W^eānokî n^eta`tîk šorēq, kullô zæra` `æmætt, w^eēk
Og jeg hadde plantet deg^f [som] utsøkt ranke, hele den [var] sæd ekthet[s], så hvordan

næhpakt lî sūrē haggæpæn nākriyyā?
ble du^f forvandlet for meg [til] degenererte skudd [av] vintreet fremmed?

22 Kî `im-t^ekabb^esî bannættær w^etarbî-lāk borîtt, niktām ^abônēk
For [selv] om du^f vasker [deg] i sodaen og du^f gjør mye for deg^f lut, tilskitnet [er] din^f misgjerning

l^epānay, n^eum ^Adonāy Yahwé.
for mitt ansikt, [lyder] utsagn Herre[n] Jahve[s].

23 `Ēk tôm^erî: Lō niṭmētî, `ah^arē habb^eālîm lô hālakttî;
Hvordan sier du^f: Ikke jeg har blitt uren; etter baalene ikke jeg har gått;

r^eî darkēk baggay`, d^eî mæ `āsîtt, bikrâ qallâ m^ešārækkæt
se din vei i dalen, vit hva du^f har gjort, [du] hunnkamel lette løpende hit og dit

d^erākāhā –
[på] sine^f veier –

24 pæré limmud midbār, b^eawwat napsāw [rettelse: napsāh]
villesel kjent [med] ødemark[en], i begjær ~~hans vesener[s]~~ sitt^f vesen[s]

ša^apā rūah; ta^anātāh mî y^ešîbænnā,
hun har pest etter vind, [i] hennes paringstid hvem fører henne tilbake?;

kāl-m^ebaqšāhā lô yî`apû; b^ehādšāh yimšā`ūnhā.
alle søkende henne ikke blir slitne; i hennes måned finner de henne.

25 Min`î raglēk miyyāhēp ūg^ewronēk [rettelse: ūg^erônēk] miššim`ā,
Hold igjen din^f fot fra barhet, [feilstaving] og din^f strupe fra tørrhet,

wattôm^erî: Nô`ās; lô, kî `āhabttî zārîm, w^eah^arēhæm `ēlēk.
og/men du^f sa: Nytteløst; nei, for jeg elsker fremmede, og etter dem går jeg.

26 K^ebošætt gannāb kî yimmāšê, kēn hobîšû bēt Yiśrā`ēl:
Lik skam tjuv[s] at/dersom han blir funnet slik har følt skam hus Israel[s]:
[oppdaget]

hēmmā, malkēhæm šārēhæm w^ekoh^anēhæm ūn^ebî`ēhæm.
de, deres konger, deres fyrster og deres prester og deres profeter.

27 `Om^erîm lā`ēš: `Ābî `attâ, w^elā`æbæn: `Att y^elîdānyy [rettelse: y^elîdîni] [De er] siende til treet: Min far [er] du, og til steinen: Du^f [feilskrivning] du^f har født meg,

kî-pānû `ēlay `oræp w^elô pānîm, ûb^e`ēt rā`ātām yôm^erû:
for de har vendt til meg nakne og ikke ansikt, og på tid sin ulykke[s] sier de:

Qûmâ w^ehōšî`ēnû!
Stå opp og frels oss!

28 W^eayyê `ælohêkâ `aşær `āsîtâ lāk; yāqûmû `im-yōšî`ûkâ
Og hvor [er] dine guder som du har laget til deg; la dem stå opp hvis de frelser deg

b^e`ēt rā`ātækâ; kî mispar `ārækâ hāyû `ælohêkâ, Y^ehûdâ.
på tid din ulykke[s]; for [lik] tall[et på] dine byer har blitt dine guder, Juda.

29 Lāmmâ tārîbû `ēlāy?, kull^ekæm p^eša`tæm bî, n^eum-Yahwæ.
Hvorfor tretter dere mot meg? dere alle har begått overtredelse i [/mot] meg, [lyder] utsagn Jahve[s].

30 Laššāw` hikkêti `æt-b^enêkæm; mûsār lô lāqāhû; `āk^elâ harb^ekæm
For tomheten jeg slo (obj.) deres sønner; tukt ikke de tok [imot]; har spist deres sverd
[= forgjeves]

n^ebî`êkæm k^earyê mašhî.
deres profeter lik løve herjende. [Merk at "deres" her er andre person: your, ikke their.]

31 Haddôr, `attæm r^eû d^ebar-Yahwæ: H^amidbār hāyîti l^eYisrā`el
O generasjon, dere se ord Jahve[s]: Mon ødemark har jeg blitt for Israel,

`im `æræš mappēl^eyâ? maddûa` `ām^erû `ammî: Radnû; lô`- nābô` `ôd
eller land belgmørke[s]? hvorfor har de sagt[,] mitt folk: Vi har vandret fritt; ikke vi kommer igjen
`ēlækâ.
til deg.

32 H^atiškaḥ b^etûlâ `ædyāḥ, kallâ qiššuræhâ? w^e`ammi š^ekêḥûni
Mon glemmer jomfru sitt^f smykke, brud sine^f brystbånd? og/men mitt folk[,] de har glemt meg

yāmîm `ên mispār.
[i] dager uten tall.

33 Mâ- tētibî darkêk l^ebaqqēš `ah^abâ! Lākēn gam `æt-hārā`ôt limmaḏt
Hvor du^f gjør god din^f vei for å søke kjærlighet! Derfor også (obj.) de onde^f du^f har lært

`æt-d^erākāyik. [Stavingen av limmaḏt, med en yod til slutt (יָדוּ), forutsetter uttalen limmaḏtî. Men de (obj.) dine^f veier. som satte til vokaltegnene har foretrukket -t, ikke -û, som endelsen for "du" i hunkjønn.]

[Merk at vokalen i mâ er en kort A, uttrykt med pataḥ, selv om den er plene skrevet med ָ.]

34 Gam biknāpāyik nimš^eû dam napšôt `æbyônîm n^eqiyyîm; lô-bammaḥtæræt
Også på dine^f kappefliker ble funnet blod [av] personer fattige[s] uskyldige; ikke i innbruddet
[= av uskyldige fattigfolk]

m^ešâîm, kî `al-kâl-ēllâ.
du^f [eller: jeg] fant dem, for/men [?det er blod] på alle disse.

Merknader:

1. Den gamle endelsen *-tî* for ”du” i hunkjønn har i standard bibelhebraisk blitt til bare *-t*. I vers 33 så vi hvordan de som satte til vokaltegn, har vokalisert et ord med den gamle endelsen som om det faktisk stod *-t*: De bare ignorerte den avsluttende bokstaven *yod*. Endelsen er likevel bevart foran en annen pronomenendelse, så her har vi *m^ešâ^{tî}m* for ”du^f fant dem”. Men siden endelsen *-tî* også står for ”jeg”, blir ordet tvetydig og kunne (isolert sett) like gjerne tolkes ”jeg fant dem”. De fleste norske oversettelser, inkludert *NO* og *NB*, tolker ordet som at det inneholder endelsen for ”du” i hunkjønn. Likeledes BDB s. 369^a: ”Not in the act of breaking in didst thou find them.” *NV* har imidlertid den alternative fortolkningen: ”*Jeg* har ikke funnet dem...”

2. Selv om *dam* ”blod” er grammatisk entall, står verbet ”ble funnet” i flertall (merk endelse *-û*). Tydeligvis brukes *dam* i en slags kollektiv betydning her, nærmest = ”blodflekker”.

3. Det er uklart hvordan de siste ordene, ”for/men på alle disse”, skal forstås. *NB* tolker det som ”men til tross for alt dette...” (begynnelsen på en ny setning som fortsetter inn i neste vers: ”...sier du likevel: Jeg er uskyldig.”) *NO* oversetter bare med et ”likevel”, flyttet til vers 35. *NV* oversetter derimot ”men de er på alle disse” (dvs. at det er blodflekker på alle kappeflikene?)

35 *Wattôm^eri* *kî* *niqqê^{tî}*, *ak* *šāb* *appô* *mimmænnî*;
Og du^f sa at ”jeg er uskyldig, sannelig har vendt tilbake hans vrede fra meg”;

hin^enî *nišpā^t* *ôtāk* *al-* *amrēk:* *Lô* *hā^tâtî*.
se meg gående til sak [mot] deg^f på [grunn av] din^f siing: ”Ikke jeg har syndet.”

36 *Mâ-tēz^elî* *m^eod* *šannôt* *æt-darkēk?* *Gam mimMišrāyim* *tēbôšî*,
Hva du^f farer [rundt] mye for å endre (obj.) din^f vei? Også fra Egypt har du^f skam,

ka^ašær-bošt *mē`Aššûr*.
liksom du^f fikk skam fra Assyria.

[Vokalen i *mâ* er en kort A, uttrykt med *pa^tah*, selv om den er plene skrevet med ה.]

[BDB (s. 23^b) anfører at תזל (tēz^elî) er en ufullstendig staving av תזלן (tēz^elî), med hele roten זל ”gå, fare rundt” representert i skrift (selv om ם bare blir en vokalbokstav her). NB: ”Hvorfor farer du så meget omkring og skifter din vei?” – Andre oversettelser legger til grunn en annen rot og tolker verbet = ta noe lett, anse for ubetydelig. Jf. NO: ”Å, hvor lett du tar det med å velge en annen vei!” NV: ”Hvorfor anser du det som meget ubetydelig å endre din vei?” Jamfør roten זל ”be light, worthless” (BDB s. 272^b) og זל som er beslektet med arameiske termer for ”be cheap, of little value, lightly esteem” (BDB s. 266^a).]

37 *Gam mē`ēt* *zæ* *tēš^eî* *w^eyādayik* *al-rôšēk*, *kî* *mā`as* *Yahwæ*
Også fra hos dette skal du^f gå ut og dine^f hender [skal være] på ditt^f hode, for har forkastet Jahve

b^emib^tahayik *w^elô* *tašlîhî* *lāhæm*.
i dine^f ting som er gjenstand for tillit [= de ting du^f setter din lit til], og ikke du^f lykkes mht. dem.

SALME 2 (BHS s. 1087--1088)

1 *Lāmmâ* *rāg^ešû* *gôyim* *ûl^(e)ummîm* *yæhgû- rîq?*
Hvorfor har rast [/gjort opprør] nasjoner og folkegrupper grunner på tomhet?

2 *Yityaşš^ebû* *malkê-`æræš* *w^erôz^enîm* *nôs^edû-yāhad*
Stiller seg opp konger jord[ens] og herskere har rådslått sammen

al-Yahwæ *w^eal-m^ešîh^o*.
på [/mot] Jahve og på [/mot] hans salvede.

3 N^enatt^eqâ `æt-môs^erôtê^{mô} w^enašlîkâ mimmænnû ^abotê^{mô}.
"La oss rive i stykker (obj.) deres bånd og la oss kaste fra oss deres reip!"

4 Yôšēb baššāmayim yišhāq, ^Adonāy yil'ag-lāmô.
[Den] sittende i himlene ler, Herren spotter til dem.

5 `Āz y^edabbēr `ēlê^{mô} b^eappô, ûbah^arônô y^ebah^alēmô.
Da [/så] taler han til dem i sin vrede, og i sitt brennsinne forferder han dem.

6 Wa^anî nāsaktî malkî 'al-Šiyyôn har-qâdšî.
"Og jeg har innsatt min konge på Sion fjell min hellighet[s]."

7 ^Asapp^erâ `æl hoq Yahwæ; `āmar `elay: B^enî `attâ, ^anî
La meg forkynne til [/om] forordning Jahve[s]; han sa til meg: Min sønn [er] du, jeg

hayyôm y^elidtîkâ.
dagen [i dag] jeg har født deg.

8 Š^eal mimmænnî, w^eett^enâ gōyim naḥ^alātækâ, wa^ahuzzāt^ekâ
Spør fra meg, og la meg gi nasjoner [som] din arv, og [som] din eiendom

`apsê-`āræš.
ender jord[ens].

9 T^ero'ēm b^ešēbæt barzæl, kîklî yôšēr t^enapp^ešēm.
Du vil knuse dem i [/med] stav [av] jern, lik krukke pottemaker[s] smadrer du dem.

10 W^e'attâ, m^elākîm, haškîlû; hiwwās^erû, šop^etê `āræš.
Og nå, konger, vær forstandige; bli rettleidet, dommere jord[ens].

11 'Ib^edû `æt-Yahwæ b^eyir`â, w^egîlû bir`ādâ.
Tjen (obj.) Jahve i frykt, og gled dere i [/med] beven. [*Les trolig 'ib^edû for 'ib^edû.*]

12 Našš^eqû^{bar} pæn-yæ^enap, w^etôb^edû dæræk,
Kyss sønn[en], så ikke han blir vred, og dere forgår [på] vei[en],

kî-yib'ar kim'aṭ `appô; `aşrê kâl-hôšê bô.
for flammer opp lik lite hans vrede; lykke[like er] alle tilfluktssøkende i [/hos] ham.
[= for det skal lite til før hans vrede flammer opp]

Merknad: Ordet `aşrê i vers 12 kommer egentlig av et substantiv "lykke, hell" (i utgangspunktet samme ord som `Āšēr eller Asjer, navnet på en av Israels sønner/stammer; jevnfør Leas ord i Genesis 30:13). Formen `aşrê er status constructus, pussig nok med flertallsendelsen -ê, og brukes i den faste formelen `aşrê X med betydningen "lykkelig er X".

SALME 8 (BHS s. 1091-1092) TIL HIT

1 Lamnaššēah; 'al-haggittî; mizmôr l^eDāwid.
Til dirigenten; på lyren [?!]; salme til David.

2 Yahwæ ^Adônênû, mâ-`addîr šimkâ b^ekâl-hā`āræš,
Jahve vår Herre, hvor majestetisk ditt navn [er] på hele jorden,

^ašær t^enâ [*rettelse: nātattā*] hōd^ekâ 'al-haššāmāyim.
[du] som ??? du har satt din prakt på himlene.

3 Mippî ‘ol^olîm w^eyon^eqîm yissadtâ ‘oz
Fra munn småbarn[s] og spedbarn[s] har du grunnfestet styrke

l^ema‘an şô^rrækā, l^hhaşbî^t `ôyēb ûmitnaqqēm.
på grunn av dine motstandere, for å stanse fiende og [den som er] hevrende seg.

4 Kî-`æræ şāmækā, ma‘^asê `æşb^eotækā, yārēah w^ekôkâbim `şær
Om/når jeg ser dine himler, verker av dine fingre, måne og stjerner som

kônāntâ –
du beredte –

5 mâ-`^ænôş kî-tizk^rænnû, ûbæn-`ādām, kî-tipq^edænnû?
hva [er] et menneske at du husker det, og sønn menneske[s], at du ser til ham?

6 Watt^hass^rrēhû m^e‘at mē-^Elohîm, w^ekābôd w^ehādār
Og du lot ham mangle lite fra [å være som] Gud, og [med] herlighet og pryd

t^e‘at^trēhû.
kroner du ham.

7 Tamşîlēhû b^ema‘^asê yādækā, kol şattâ taḥat-raglāw.
Du lar ham herske i verker dine hender[s], alt satte du under hans føtter.

8 Şonæ wa`^alāpîm kullām, w^egam bah^amôt şādāy –
Småfe og okser dem alle, og også fe [/dyr] marken[s] –

9 şippôr şāmayim ûd^(e)gē hayyām, ‘obēr `ārḥôt yammîm.
fugl himler[s] og fisker havet[s], passerende [på] stier hav[enes].

10 Yahwæ `^Adônênû, mâ-`addîr şimkā b^ekāl-hā`āræş.
Jahve vår Herre, hvor majestetisk [er] ditt navn på hele jorden.

Merknad: Betydningen av det musikalske uttrykket *gittî^t* i vers 1 er ukjent. Det angir på noe vis hvordan salmen skal framføres. Noen tror det kan sikte til et slags instrument, kanskje lyre. Alternativt kan *gittî^t* være en toneart. Ifølge ett forslag henger ordet sammen med *gat*, vinpresse. I så fall kan meningen være at salmen skal framføres etter samme melodi som en sang man pleide synge under tråkking av druer. *Gat* kan også være bynavnet Gat, og da kan *gittî^t* være navnet på en melodi som på noe vis er assosiert med den byen.

SALME 23 (BHS s. 1105-1106)

1 Mizmôr l^eDāwid.
Salme til David.

Yahwæ ro‘î, lô `æhsār.
Jahve [er] min hyrde, ikke jeg vil mangle.

2 Bin`ôt dæşæ yarbîşēnî, ‘al-mê m^enuhôt y^enah^alēni.
På enger [av] gress lar han meg ligge, på [/til] vann hvile[s] leder han meg.

3 Napšî y[°]šôbēb, yanhēnî b[°]ma‘g[°]lê-šædæq
Mitt vesen han bringer tilbake [/fornyer?], han fører meg på stier rettferdighet[s]

l[°]ma‘an š[°]mô.
for skyld sitt navn[s] [= for sitt navns skyld].

4 Gam kî-`ēlēk b[°]gē` šalmāwæt lô-`îrâ rā‘, kî-`attâ ‘immādî,
Også om jeg går i dal dødsskygge[s] ikke jeg frykter ondt, for du [er] med meg,

šibt[°]kā ūmiš‘antækā, hēmmâ y[°]nah^amunî.
din stav og din kjepp, de trøster meg.

5 Ta^arok l[°]pānay šulhān nægæd šor[°]rāy,
Du dekker på for mitt ansikt bord overfor mine motstandere,

diššantā baššæmæn rôšî, kôšî r[°]wāyâ.
du har gjort fett i [/med] olje mitt hode, mitt beger [er] oppfylthet.

6 `Ak tōb wāhæsæd yird[°]pūni kâl-y[°]mê hayyāy,
Bare godt og miskunn vil forfølge meg alle dager mitt liv[s],

w[°]šabtî b[°]bêt-Yahwæ l[°]oræk yāmîm.
og jeg skal vende tilbake i [/til?] hus Jahve[s] til lengde dager[s].

Merknad: Ordlyden i siste setning virker merkelig. Hvis vi antar at en *yod* har falt ut av konsonantteksten, kan vi lese w[°]yāš**ab**tî (יִשְׁבֹּט) = *og jeg skal bo*, noe som kanskje passer bedre i sammenhengen enn “jeg skal vende tilbake”. Jf. NO: “Jeg får bo i Herrens hus gjennom lange tider” (også NB, NV sier “bo”). Köhn (s. 135, fotnote) nevner at noen tolker selv den formen som står i teksten som en avledning av yāš**ab** “bo”, nemlig infinitiv constructus med suffikset -î for “min”: w[°]šabtî b[°]bêt-Yahwæ = *min boing [er] i hus Jahve[s]...* Men i så fall bør det første ordet (יִשְׁבֹּט) heller vokaliseres w[°]šibtî.

SALME 24 (BHS s. 1106)

1 L[°]Dāwid; mizmôr.
Til David; salme.

L[°]Yahwæ hā`āræš ūm^(°)lô`āh, tēbēl w[°]yoš[°]bē bāh.
Til Jahve [hører] jorden og dens^f fylde, verden og [de] boende i den^f.

2 Kî-hû` ‘al-yammîm y[°]sādāh, w[°]‘al-n[°]hārôt y[°]kôn[°]næhā.
For han på hav [pl.] har grunnlagt den^f, og på elver han bereder den^f.

3 Mî-ya^alæ b[°]har-Yahwæ, ūmî-yāqûm bimqôm qādšô?
Hvem vil dra opp på fjell Jahve[s], og hvem vil stå opp på sted hans hellighet[s]?

4 N[°]qî kappayim ūbar-lēbāb, `šær lô-nāsâ laššaw` napšî,
Uskyldig [av] hender og ren [av] hjerte, som ikke har løftet til tomheten min person,

w[°]lô nišba‘ l[°]mirmâ.
og ikke har sverget til svik [= falskt].

[Hva betyr idiomet "som ikke har løftet til tomheten min person (min sjel, mitt liv)?" En form av verbet *nāšâ* og uttrykket *laššāw`* "til tomheten" forekommer også i budet som gjerne oversettes "du skal ikke misbruke Herren din Guds navn", bokstavelig "du skal ikke løfte Jahve din Guds navn til tomheten" (Exodus 20:7). I så fall kan uttrykket bety, omtrentlig, "...som ikke har gjort seg skyldig i blasfemi mot meg" (dvs. Gud). NV har ordlyden: "...som ikke har ført Min sjel til det som er uverdige". Andre vil rette *napšî* til *napšô* "hans (sin) person/sjel/hu". Herav NB: "...som ikke har vendt sin hu til løgn." NO skriver om til "den som ikke farer med svik".]

5 *Yiśšâ b`rākâ mē`et Yahwâ, ûš`^(e)dāqâ mē`^Ælohê yiś`ô.*
 Han løfter velsignelse fra hos Jahve, og rettferdighet fra Gud sin frelse[s].

6 *Zâ dôr dor`šāw, m`baqšê pānâkâ, Ya`^aqôb; sâelâ.*
 Dette [er] generasjon søkende ham, søkende ditt ansikt, Jakob; *sela* [ukjent betydning].

[Hvis "Jakob" her er vokativ, synes det å være en merkelig forkortet uttrykksmåte for "Jakobs Gud" (så i NO – om da ikke ordet "Gud" rett og slett har falt ut av teksten. Jf. noten i BHS. NV har "Jakob[s Gud]" med korreksjonen i klammer. Alternativt kan "Jakob" bety Jakobs ætt og danne subjektet i en nominalsetning der "søkende ditt (Guds) ansikt" utgjør predikatet: De som søker Guds ansikt, er Jakob-ætten. NB: "Dette er deres ætt som spør etter ham – som søker ditt åsyn – Jakobs barn."]

7 *Š`û, š`arîm, râšêkâem, w`hinnâš`û, piṯhê `ôlām, w`yābô*
 Løft, porter, deres hoder, og bli løftet, dører gammel tid[s], og la komme [inn]

mâelæk hakkābôd.
 konge herligheten[s].

8 *Mî zâ mâelæk hakkābôd? Yahwâ, `izzûz w`gibbôr, Yahwâ*
 Hvem [er] denne konge herligheten[s]? Jahve, sterk og mektig, Jahve

gibbôr milhāmâ.
 mektig [i] krig.

9 *Š`û, š`arîm, râšêkâem, ûš`^(e)û, piṯhê `ôlām, w`yābô*
 Løft, porter, deres hoder, og løft [?dere], dører gammel tid[s], og la komme

mâelæk hakkābôd.
 konge herligheten[s].

10 *Mî hû`, zâ mâelæk hakkābôd? Yahwâ š`bâ`ôṯ, hû` mâelæk*
 Hvem [er] han, denne konge herligheten[s]? Jahve hærstyrker[s], han [er] konge

hakkābôd; sâelâ.
 herligheten[s]; *sela* [ukjent betydning].